ԺԲ՝ ՏԱՐԻ 3340 (Ն. Տ.) 12 ԱՊՐԻԼ 1895 31 ՄԱՐՏ 1895 17 ՇԷՒՎԱԼ 1312 ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹԻ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Բ.

Մահուան գաղափարին չափ, և անկէ աւելի իսկ, օտար էր իրենց նաեւ յարութեան գաղափարն ալ։ Քրիստոս քանիցս յիշեցուց զայն անոնց, իր մահէն առաջ, բայց ընաւ տպաւորութիւն չըրաւ անոնց մտքին վրայ. եթէ ոչ չպիտի ցրւէին այնքան յուսահատ, եթէ ոչ այնքան չպիտի զարմանքէր զիրենք Թափուր գերեզմանն, այնչափ տարակուսով ու վարանմամբ չպիտի ընդունէին յարութեան լուրը։

Իսկ իրենց ամենէն անխախտ համոզումն էր այդ յարութիւնն, իրենց հաւատոյ հիմն, իրենց քարոզութեանց գլխաւոր առարկան։ Կենդանի Քրիստոսն է որ կը քարոզեն, և ոչ թէ միայն Նորա վարդապետութիւնները։

Սոյն փոփոխութիւնք ինքնին տարակոյս չեն թողուր արդէն թէ ինչպէս կատարեալ փաստով մը կը հաւատային աշակերտք Քրիստոսի յարութեան. հաւատք մը որոյ համար սիրայօժար յանձն առին ամէն նեղութիւն, հաւատք մը որ այսպէս պարգեւեց իրենց երբեմն միայն անուս ու անծանօթ ձկնորսներ, հոգեւոր անզուգական իմաստութիւն, անձնուրացութեան բարձրագոյն ոգի։

Այսպիսի զօրաւոր հաւատք կարելի չէր նաեւ որ արդիւնք լինէր երեւակայութեան կամ անստոյգ աւանդութեան, այլ իրենց անձնական անկասկած և անմիջական փորձառութեան։

Այսպէս կը վկայեն Աւետարանք։ Այս Աւետարանք գրուած էին չորս տարբեր անձերէ, անկախաբար, զանազան ժամանակաց և տեղեաց մէջ, և եթէ տարբեր՝ մի քանի մանրամասնութեանց մէջ, կատարելապէս համաձայն են էական իրողութեանց մասին. և իրենց անարուեստ լեզուն, դիպուածական անխորհութիւնք, մանրամասնութիւնք, որք ականատես մը կամ ականջալուր մը միայն կրնային գալ, բոլոր հարկաւոր հաւաստիքը կը կրեն անկեղծութեան ու ստուգութեան։ Բայց մեր տեղեկութեանց միակ աղբիւրը չեն սոյն գրքերն։ Եթէ ընդունինք իսկ (ինչպէս կուզեն հաստատել ոմանք որ ամէն ինչ որ գերբնական է կը ջանան վրիպել Քրիստոսի կրօնէն), թէ երբ այս Աւետարանք խմբագրուեցան, այնքան ժամանակ անցած էր արդէն որ զրոյցներ և անհիմն աւանդութիւններ կրնային դիւրաւ իրողութեանց խառնուիլ, կնճռոտել, տակաւին մեր ձեռքն ունինք ուրիշ քանի մը գրութիւններ որոց Թուականին մասին տեղի չէ մնացած որ և է կասկածի։

Այս գրութիւններն են Պօղոս առաքեալին Նամակները։ Այս Նամակներէն չորսը ուղղուած են Հռոմայ, Կորնթոսի ու Գաղատիոյ քրիստոնէից։ Ամէն կողմէ ընդունուած, ամենէն դժուարահաճներն իսկ, հաւատացեալ կամ ոչ, կ'ընդունին այսօր, իբր անհերքելի փաստերով հաստատուած իրողութիւն, թէ Պօղոս ինքն էր արդարեւ որ գրեց այս Նամակներն, և թէ Քրիստոսի մահուանէն վերջ ոչ աւելի քան քսան եւ հինգ տարի կրնային անցած ըլլալ, երբ գրեց զանոնք։ Կ'ընդունին դարձեալ թէ առ առաւելն ութը տարի կրնային անցած ըլլալ յետ մահուան Քրիստոսի, երբ եղաւ Պօղոսի դարձն ի քրիստոնէութիւն։ Եւ գիտենք թէ որքան որ ջերմ ախոյեան մ'եղաւ Պօղոս քրիստոնէութեան, նոյնքան ջերմ հակառակորդ մ'էր նաեւ նախ քան զդարձ իւր։ Ուստի թէ իբր հակառակորդ և թէ իբր ախոյեան՝ քաջ տեղեակ էր քրիստոնէական հաւատալեաց, մանաւանդ որ իր գրելու եղանակէն ալ յայտնի է թէ կորովի մտքէ զուրկ անձ մ'ալ չէր։

Պօղոս անձամբ կը ճանչնար առաքեալները. կ'ըսէ թէ բազմաթիւ օրեր հիւր եղաւ Պետրոսի և Յակոբոսի։ Կը ճանչնար նաեւ ուրիշ շատեր որք իրմէ առաջ ընդունած էին քրիստոնէութիւն։

Տարակոյս չկայ ուրեմն թէ ինքն ամէն փափաքելի պատեհութիւն ունեցած էր ամէն փափաքելի ստուգութեամբ գիտնալու թէ ինչ էին Քրիստոսի անմիջական հետեւորդաց հաստատուն համոզումները՝ Նորա կենաց, մահուան և վարդապետութեանց պարագայից մասին։

Այս Նամակներէն յայտնի է, ամենադոյզն տարակոյս չմնալու չափ, թէ ոչ միայն Պօղոս ինքն, այլ նաեւ բոլոր իւր ժամանակակից քրիստոնեայք անխտիր կը հաւատային թէ Քրիստոս յարութիւն առած էր ի մեռելոց. թէ անձամբ երեւցած ու խօսակցած էր իրենցմէ ոմանց հետ. Քրիստոսի յարութիւնն էր իրենց հաւատոյ հիմն։ Այդ կանուխ ժամանակին մէջ կուսակցութիւններ կային քրիստոնէական եկեղեցւոյ մէջ։ Բայց այս բոլոր կուսակցութիւնք եթէ ինչ ինչ բաներու մէջ կը տարբերէին, հաւասարապէս կը հաւատային Քրիստոսի յարութեան։ Արդարեւ Պօղոսի հակառակորդք նոյն իսկ կը պնդէին թէ ոչ ոք իրաւունք ունէր առաքեալ կոչուելու, եթէ հաղորդակցած չէր յարուցեալ Քրիստոսի հետ, և Պօղոս կը պաշտպանէ իր դիրքը, պնդելով թէ Քրիստոս իրեն ալ երեւցած էր, ինչպէս այլոց։ Եւ միայն այս հաւատքով, Քրիստոսի յարութեան հաւատքովն էր որ ցրուած աշակերտք ժողովուեցան դարձեալ և քրիստոնէական եկեղեցին հիմնուեցաւ նոր հիման մը վրայ։

* * *

Աւանդութեան մը և զրոյցի մ'էր որ կը հաւատային այն մարդիկ, որ կը ներկայանան իբր ականատես ու ականջալուր վկայներ։ Կարելի՞ էր նոյն իսկ որ այսպիսի անհիմն աւանդութիւն մը և զրոյց մը կազմուէր այնքան սուղ ժամանակի մէջ. և իբր ճշմարիտ, այնքան ծանրակշիռ իրողութիւն մը ընդունուէր անոնցմէ, որք ամէն դիւրութիւն և ամէն գրգիռ ունէին Նորա ստուգութիւնը ճշդելու։ Կարելի՞ էր որ լոկ միցաւած զրոյց մը այսպէս հիմնովին փոխէր իրենց համոզումներն ու կեանքն,

Պատասխանն անխուսափելի է։ Եւ նոյն իսկ հակառակորդութեամբ եղած մանրախոյզ քննադատութիւնք նպաստած են վերջապէս համոզելու հակառակորդներն այնքան որքան արդէն համոզուած էին հաւատացեալք, թէ «Քրիստոսի աշակերտք հաստատօրէն և անկեղծօրէն կը հաւատային Նորա յարութեան»։

Ընդունիլ զայս՝ կը նշանակէ նաեւ ընդունիլ թէ արդարեւ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, որովհետեւ կարելի չէր որ լոկ դիպուածի մ'արդիւնքը լինէր այս հաւատքը։ Կարելի չէ խորհիլ թէ ոչ թէ իրօք մեռած էր Քրիստոս, այլ միայն մեռած համարուած, և իւր կարծեցեալ յարութիւնն ոչ այլ ինչ էր՝ բայց զարթնում մը մահատիպ նուաղումէ։

Ոչ թէ միայն որովհետեւ անհնար է որ խաչուած, խոցուած, թաղուած մէկը, որոյ գերեզմանին մուտքն ալ անհնթեթ վէմ մը կը փակէր, նախ նոյն իսկ նուաղած ըլլար միայն և ոչ թէ մեռած, զարթնուր տակաւ, կազդուրուէր, դուրս ելլէր, խուսափէր. այլ նոյն իսկ եթէ հնարաւոր լինէր այս, կարելի՞ էր որ նոյն ինքն Յիսուս, կարելի՞ էր որ աշակերտք սխալմամբ յարութիւն մը համարէին այս զարթնումը։ Կարելի՞ էր իբրեւ իրենց Տէրն, փառաւորեալ Մեսիան դաւանէին զայն, որ նուաղեալ, կիսամահ կը յաջողէր իւր գերեզմանէն դուրս ելլել և իւր թշնամիներէն խուսափելով՝ ապաստանել բարեկամի մը տունը, հոն ընդհուպ մեռնելու ուժաթափ։

Նոյնքան անտեղի է ենթադրել թէ առաջնոյ երեւոյթ մ'էր միայն այն կարծեցեալ յարութիւնն, տեսողական պատրանք մը, արդիւնք գերագրգիռ երեւակայութեան։ Մարիամ Մագթաղենացին թախծալից, յոգնած, անձկալից, մթնշաղին պարտիզպանը կը նշմարէ իսկ քիչ մը հեռուն, պարտիզպանին կը խօսի, բայց կը կարծէ թէ Յիսուս է որ յարութիւն առած է և Յիսուս է որ կը խօսի իրեն. և կը վազէ իր եռանդն ու հաւատքն հաղորդելու աշակերտաց նաեւ։ Աշակերտք ալ միամտաբար կը հաւատան, և անոր եռանդովը կ'արծարծուին։

Բայց այս մարդիկ ինչպէ՞ս երեւակայեցին թէ Յիսուս երեւցաւ իրենց ալ, խօսեցաւ իրենց հետ, ոչ թէ միայն մէկ անգամ, այլ և քանիցս. ոչ թէ միայն իրենցմէ մէկուն առանձին, այլ մետասանից համախմբամայն, և գէթ մէկ առթիւ մը ստուար բազմութեան։ Ոչ թէ միայն վաղանցուկ վայրկեան մը, այլ երկար ատեն, այլ և այլ տեղեր ու ժամանակներ։ Եւ այս ալ երբ այսպիսի յարութեան մը գաղափարը բոլորովին անհամաձայն էր իրենց գաղափարաց. ինչպէ՞ս կարելի է որ շատ մը ողջամիտ անձինք, որքան ալ դիւրահաւան լինին, հաւատան թէ ահա ի միասին կը տեսնեն զՅիսուս, որոյ հետ կենակցած էին արդէն, և որ գիտէին թէ մեռած էր. հաւատան թէ կը խօսակցին անոր հետ ընդ երկար կարեւորագոյն նիւթերու վրայ, եթէ բոլորը լոկ խանգարեալ երեւակայութիւն մ'էր, աչքի ու ականջի պատրանք մը։ Եւ այս անձինք ձեռնարկեն քրիստոնէական եկեղեցին հիմնելու։

Ո՛չ, կարելի չէ։

Միակ եզրակացութիւնն, ուստի կարելի չէ խուսափիլ, այն է թէ աշակերտք հաւատացին Քրիստոսի յարութեան, որովհետեւ իրապէս տեսան զինքն յարուցեալ և խօսակցեցան։

Քրիստոսի յարութիւնը պատմական իրողութիւն մ'է, պատմական անհերքելի փաստերով ապացուցեալ։ Ոչ մէկ անկողմնակալ միտք կրնայ ժխտել զայս։

Բայց շատ մը դժուարակնճիռ խնդիրներով, անմեկնելի վարկածներով շրջապատուած է այս իրողութիւնը։ Ոչ ոք կ'ուրանայ զայդ նաեւ։ Բոլորովին հակառակ է մեր փորձառութեան, եզական դէպք մը։ Բոլորովին հակառակ է մեզ ծանօթ բնական օրինաց, զորս անշեղ կը հաւատանք։ Միտքը, բնամբ հետաքրքիր և խստապահանջ, կը ճգնի, կ'ուզէ ըմբռնել զայն, բացատրել զայն, և կ'ըզգայ ի զուր։

Բայց չը կա՞ն մեր առօրեայ կենաց մէջ բազմաթիւ գաղտնիքներ, զորս հնար չէ մեզ ըմբռնել ու բացատրել, բայց զոր կ'ընդունինք իբր անժխտելի իրականութիւններ։

Բանաւո՞ր է խորհիլ թէ այնքան անսահման, այնքան համապարփակ է մեր [illegible] մտաց ըմբռնումը ու գիտութիւնը՝ նիւթի և հոգւոյ տիեզերական օրինաց մասին, որ կարող ենք իբր անկարելի, իբր այլանդակ մերժել բացարձակապէս ինչ որ կը ներկայանայ մեր աչաց իբր անհերքելի եղելութիւն մը, միայն որովհետեւ հնարաւոր չէ մեզ բացատրել այդ եղելութիւնը մեզ ծանօթ բնական օրէնքներով։ Եւ եթէ յարութեան գաղափարին մէջ միշտ կը մնայ գաղտնիք մը, չանհետանա՞ր արդարեւ ինչ որ հակասութիւն կը թուի մեզ, եթէ բարձրագոյն, ընդարձակագոյն տեսակէտէ մը սորվինք նայիլ բնութեան նոյն իսկ մեզ ծանօթ օրինաց վրայ։

Քրիստոնէական եկեղեցին իր ծագումէն մինչեւ ցայսօր կը տօնէ Քրիստոսի յարութիւնը իբր ամենէն նշանակալից, ամենէն խոստմնալից, ամենէն փառաւոր դէպքը։ Ամենայն եկեղեցին, առանց յարանուանութեանց խտրութեան, կը պատրաստէ տօնել զայն դարձեալ վաղը բերկուն յարաճուն եռանդեամբ և, յուսանք նաեւ, յարաճուն ու աւելի խելահաս գնահատութեամբ։

Օրհնեա՜լ է յարութիւնն Քրիստոսի։

Ա. ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՆ

Ֆրանսական Ակադեմիի մշտնջենական քարտուղար Գամիլ Տուսէի մահուան առթիւ՝ երեք ընտրելիներու անունները կը յիշուին, Լիւտովիք Հալէվի, Կասթոն Պուասիէ և Ալֆրետ Մէզիէր, որոցմէ մէկը հաւանաբար պիտի կոչուի անոր յաջորդելու։ Մշտնջենական քարտուղարը քուէարկութեամբ կ'ընտրուի. այս սովորութիւն հաստատուած է Ակադեմիին հիմնուելէն ի վեր. Իսկ Տնօրէնը կամ Նախագահը ու Դիւանադպիրը կը նշանակուին ամէն անգամ որ դիւանը նորոգուի։ Այս նորոգումն որ ատենօք երկու ամիսը մէկ անգամ կը կատարուէր, հիմա տարին չորս անգամ տեղի կ'ունենայ։ Կանոնագիրը կը տրամադրէր որ Տնօրէնն ու Դիւանադպիրն անուանումը տեղի ունենայ վիճակաւ։ Երկար ատեն այս սովորոյթ յարգուեցաւ։ Ընտրութիւնը կը կատարուէր երկու գնդակներու միջոցաւ, որոց մէկին վրայ մէկ կէտ մը նշանակուած էր ու միւսին վրայ՝ երկու։ Այդ գնտակները իւրաքանչիւր ակադեմականի կը յանձնուէին, անոնց ժողովարան մտած պահուն։

Այդ թուականին, Տնօրէնի կամ Դիւանադպրի պաշտօնը կրնար միացուիլ մշտնջենական քարտուղարի պաշտօնին հետ։ Ատեն անցնելէ ետք, այս վերջինը բոլորովին անջատ պաշտօն մը նկատուեցաւ, ինչպէս որ է մինչեւ հիմակ։ Երկար ժամանակ, մշտնջենական քարտուղարին տրուած պատուանշանն էր՝ իւրաքանչիւր նիստի համար արժէթեայ երկու նիշ, մինչ միւս ակադեմականները մէկ հատ միայն կը ստանային։ Այս կերպով, մշտնջենական քարտուղարը տարեկան 1600 ֆրանք կը ստանար, պայմանաւ սակայն որ ոչ մէկ նիստէ բացակայ չի գտնուի։ 1742ին, այդ պաշտօնէին համար գեղեցիկ բնակարան մը յատկացուեցաւ, Լուվրի պալատին մէջ։ Զանազան թուականներու, այդ թոշակը աւելցաւ. հիմակ տարեկան 6000 ֆրանք է, և բնակութիւնը փոխադրուած է Մազարէնի պալատը։ Այդ բնակարանը ծանօթ է Ֆրանսայի բոլոր այն գրագէտներուն որոնք այցելութեան գացած են Պ. Գամիլ Տուսէին կամ անոր նախորդներուն։ Ակադեմական ընդունելութիւններէն ետք, հոն կը հաւաքուէին կաճառորդները՝ սիրալիր ու մտերմական հիւրընկալութիւն մը վայելելով. պատմական յիշատակներով լեցուն է այդ սրահն ու աշխատութեան խուցը. հոն էր որ, մշտնջենական քարտուղարներու ամենէն նշանաւորին՝ Վիլմէնի այցելութեան գնաց Վիքթոր Հիւկօ անոր քուէն խնդրելու։ Մեծ բանաստեղծը իր գրուածներէն մէկուն մէջ նկարագրութիւն մը նուիրած է այդ բնակարանին։ Վիլմէն՝ բազմազբաղ ու փառասէր ըլլալուն՝ Ակադեմիի անդամներէն Լըպրիէօ և Պ. Բաղէն ատեն ատեն կը փոխանորդէին անոր։ Իր մահէն ետք, այս վերջինը յաջորդեց անոր և Գամիլ Տուսէ ալ անոր յաջորդեց 1876 մարտ 30ին։ Հետեւաբար, ճիշդ տասնըինը տարի վարած էր այդ պաշտօնը։ Հանգուցեալ քարտուղարին գլխաւոր աշխատութիւնը եղած է ակադեմական մրցումներու վրայ իր պատրաստած տարեկան տեղեկագիրները, գրական նրբամիտ ու փափուկ գրուածներ որոնք միացուելով՝ պիտի կրնան քանի մը ստուար հատորներ կազմել։

Գամիլ Տուսէի յաջորդը՝ Ակադեմիին տասնըիններորդ մշտնջենական քարտուղարը պիտի ըլլայ։ Առաջինը եղած է Քոնռառ որ նշանաւոր էր իր լռութեամբ։ Ակադեմիին հիմնադիրներն առաջին անգամ անոր տունը հաւաքուած էին և կաճառը հիմնելէ ետք, երբ Տնօրէնն ու Դիւանադպիրը ընտրեցին, քարտուղարին պաշտօնին յարմարագոյն անձը գտան Քոնռառը որ սկըսաւ արձանագրել ժողովին ատենագրութիւնները։ Անոր յաջորդեց պատմաբան Մէզըրէ, իր աշխատասիրութեան ու հմտութեանը համար, — վասն զի, քարտուղարը պարտաւոր էր կանխաւ պատրաստելու Ակադեմիի Բառարանին նախագիծը, ժողովոյ աշխատութիւնները դիւրացնելու համար, մէկ նիստէն մինչեւ միւսը։ Մէզըրէն յաջորդեց Ռէժնիէ աբբան, և անոր ալ ուրիշներ որոց անունները մասնաւոր շահեկանութիւն մը չեն ընծայեր։ Յիշատակութեան արժանի է միայն Օժէ, որ փափկանկատութեան պատճառաւ մը պաշտօնանկ եղաւ մշտնջենական քարտուղարութեան պաշտօնէն և միանգամայն կորսնցուց Ակադեմիի անդամակցութիւնը, ինչ որ շատ հազուադէպ պատահար մըն է Ակադեմիին տարեգրութեանց մէջ։

Ի սկզբան, Ակադեմիին գումարումները տեղի կ'ունենային ամէն երկուշաբթի, կէսօրէն ետք։ Ռիշըլիէօի մահէն ետք, յաջորդը դարը երեքշաբթին ու շաբաթը որոշուեցան. արտասովոր նստաշրջաններու միջոցին, շաբաթը մինչեւ երեք նիստ տեղի կ'ունենար, և այս մնաց այսպէս մինչեւ 1793։ Հիմակ, Ակադեմին վերապահած է իր հաստատման թուականի սովորութեան, այսինքն շաբաթական մէկ գումարում, սա տարբերութեամբ որ փոխանակ երկուշաբթի՝ հինգշաբթի օրերը տեղի կ'ունենայ նիստը։

Վերջին մանրամասնութիւն մըն ալ. Ակադեմիին հաստատման առաջին տարիները ժողովականք աթոռներու վրայ կը նստէին, բայց Տնօրէնն որ թիկնաթոռ մը վրայ բազմելու իրաւունք ունէր։ Լուի ԺԴ.ի օրով, ծեր ու հիւանդոտ ակադեմական մը, կարդինալ մը, արտօնութիւն խնդրեց իրեն համար թիկնաթոռ մը բերել տալ ժողովարանը։ Հրաման եղաւ որ փոխանակ մէկի՝ երեսունինը աթոռներն ալ թիկնաթոռի փոխուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԱԶԴԱՐԱՐԸ

Իտալերէն թերթ մը պարզ ու հետաքրքրաշարժ միջոց մը ցոյց կուտայ զոր ճաբոնցիները կը գործածեն եղեր, երկրաշարժին վերահասութիւնը կանխաւ իմանալու համար։ Դիտած ըլլալով որ մագնիսը իր ձգողական բոլոր զօրութիւնը կը կորսնցնէ, առաջին ցնցումները զգացնելէն առաջ, իրենց տան մէջ մագնիս մը կը կախեն երկաթեայ ձող մը. երկրաշարժի տատանումէն քիչ առաջ, մագնիսն ինքնին կը բաժնուի երկաթեայ ձողէն ու կիյնայ ծնծղայի մը վրայ որուն հանած աղմուկը կ'ազդարարէ անոնց որ հեռանալու ժամանակ է։

*

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ՏՈՒՐՔ

Ֆրանսական Ծերակոյտի անդամներէն Պ. Ժիւօ ծրագիր մը ներկայացուցեր է՝ առաջարկելով որ ազնուապետական տիտղոսներուն ու մակդիրներուն վրայ տուրք մը հաստատուի։ Իշխանի տիտղոսը պիտի արժէ տարեկան 1000 ֆր. դուքսինը՝ 800, մարքիզինը՝ 700, կոմսինը՝ 600, դերակոմսինը՝ 500, պարոնինը՝ 400 և այլն։ Ծրագրին հեղինակը կ'ենթադրէ թէ տարեկան մէկ միլիոն ֆրանք կրնայ արտադրել այս տուրքը։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (79)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

—Այո, անոնք մեր հետն են, վասնզի մենք իրենց հետ ենք։

—Եւ ասոր պատճառը դուն ես, աղջիկս. այսօր ո՛րքան տարբեր է հօրդ հոգւոյն համար կատարուած պաշտօնէն, մեր պարապ եկեղեցիին մէջ։

—Աւասիկ արարողութեան կարգը որ խորհուրդին կողմէ ընդունուած է։ Ժամը ճիշդ երկուքին վերնագաւթակին վրայ պիտի առաջնորդեմ քեզ. անկից պիտի նայիս բազմութեան վրայ և ամէն մարդ պիտի տեսնէ քեզ. գործաւոր մը այն իւրաքանչիւր գեղերէն, ուր կը գտնուին գործարանները, վերնագաւթակ պիտի ելլայ և ամենուն կողմէ ծերունի հայր Կաթուա փոքր բանախօսութիւն մը պիտի ուղղէ քեզ։

Այս միջոցին ժամն երկուք հնչեց։

—Ձեռքդ ինծի կուտա՞ս, ըսաւ Բերրին։

Վերնագաւթակ հասան և անհամար ծափահարութիւն մը թնդաց. այն ատեն, ինչպէս կարգադրուած էր, պատուիրակները վերնագաւթակ ելան և հայր Կաթուա որ կանեփի հին սանտրիչ մըն էր, առանձին մէկ քանի քայլ հեռացաւ իր ընկերներէն արտասանելու համար իր ճառը զոր առտուընէ ի վեր տասն անգամ կրկնել տուած էին իրեն։

«Պարոն Վիւլֆրան, ձեզի շնորհաւորելու համար է որ... ձեզի շնորհաւորելու համար է որ...»

Բայց խօսքը կտրեց բազուկները շարժելով, և բազմութիւնը որ իր պերճախօս շարժումները կը տեսնար, կարծեց թէ իր ճառը կ'ըսէր։

Քանի մը վայրկեան ճիգերէ ետք որոց միջոցին քանի մը բուռ գորշ մազ բրցուց, երբ թէ իր կանեփը կը սանտրէր, ըսաւ.

—Աւասիկ խնդիրը. ճառ մը ունէի ձեզ ըսելու, բայց մէկ բառն իսկ չեմ գտներ, ինչ որ սիրտս կը նեղացնէ ձեզ համար. վերջապէս ձեզի շնորհաւորելու. ամենուն կողմէ ձեզի շնորհակալ ըլլալու համար է։

Ձեռքը վեր առաւ հանդիսաւորապէս.

—Կ'երդնում, Կաթուային հաւատքը վկայ։

Այս ճառ թէեւ անկապակից, բայց դարձեալ յուզեց Պ. Վիւլֆրանը որ հոգեկան այնպիսի վիճակի մը մէջ կը գտնուէր ուր բառերուն ուշադրութիւն չըլլուիր. ձեռքը միշտ Բերրինի ուսին կռթնցուցած՝ յառաջացաւ մինչեւ վերնագաւթակին բազրիքը և հոն գտնուեցաւ բեմի մը վրայ ուր ամբոխը կը տեսնէր զինք։

—Բարեկամներս, ըսաւ հզօր ձայնով, ձեր բարեկամական մխիթարանքները այնու մանաւանդ մեծ ուրախութիւն մը կը պատճառեն ինծի վասնզի զանոնք կ'ընէք իմ կեանքիս էն երջանիկ օրուան մէջ ուր կը գտնեմ իմ թոռնուհիս, աղջիկն այն զաւկիս զոր կորուսի. կը ճանչնաք զինքը, գործի մէջ տեսած էք, ապահով եղէք որ պիտի շարունակէ և պիտի զարգացնէ ինչ որ միասին ըրինք, և գիտցէք թէ ձեր ապագան աղէկ ձեռքերու մէջ է։

Այն ատեն հազարաւոր երիկ մարդոց, կիներու, տղաքներու բերաններ մէկ քանի վայրկեան կրկին ու երկարաձիգ կեցցէներ արձակեցին։ Յետոյ, որովհետեւ հանդէսն աղէկ կարգադրուած էր, անմիջապէս սկսաւ անցքը և ամէն ոք ծեր վարպետին ու թոռանը առջեւէն անցած պահուն ողջունեց կամ յարգական խոնարհութիւն ըրաւ։

—Եթէ տեսնայիր բարի դէմքերն, ըսաւ Բերրին։

Սակայն գտնուեցան դէմքեր որ չըղացին. եղբօր ու քրոջ որդիներուն դէմքերը, երբ արարողութիւնը վերջանալէն յետոյ, եկան շնորհաւորել իրենց «զարմուհին»։

—Ես, ըսաւ Թալուէլ որ ուզած էր առանց ընկերանալու հաճոյքը վայելել և որ միւս կողմէ կուզէր ժամանակ չկորսնցունել իր զարպասն ընելու գործարաններուն ժառանգուհիին, ես միշտ այսպէս կարծած էի։

Այս տեսակ յուզումներ նպաստաւոր չէին Պ. Վիւլֆրանի առողջութեանը. իր տարեդարձին առջի օրը ամեն ժամանակէ աւելի աղէկ էր, վասնզի չէր հազար, շունչը չէր բռնուեր, լաւ կուտէր ու կը քնանար, ընդհակառակն յաջորդ օրը, հազն ու շնչահեղձութիւնները այնքան սաստիկ վերսկսած էին, որ այնքան դժուարաւ ձեռք բերուածը կորսուած կ'երեւէր։

Անմիջապէս կանչուեցաւ տոքթոր Ռիւշոն։

—Պէտք է գիտնաք, ըսաւ Պ. Վիւլֆրան, թէ փափագ ունիմ թոռնուհիս տեսնելու, ուստի հարկ է որ չուտով կարող ընէք զիս վիրաբուժական գործողութեան տոկալու։

—Դուրս մ'ելլէք, կամ կերէք, հանդարտ կեցէք, քիչ խօսեցէք, և ձեզ կ'երաշխաւորեմ որ գեղեցիկ եղանակին հետ զոր կը վայելենք, շնչարգելութիւնը, բաբախումները, հազը անհետ պիտի ըլլան և գործողութիւնը յաջողութեամբ պիտի կատարուի։

Տոքթոր Ռիւշոնի գուշակութիւնը կատարուեցաւ, և տարեդարձէն ամիս մը ետք, Փարիզէն կանչուած երկու բժիշկներ ընդհանուր վիճակը լաւ գտան և արտօնեցին գործողութիւնը որ թէեւ ամեն հաւանականութիւններ չունէր, բայց լուրջ և բազմաթիւ հաւանականութիւններ ալ կային. մութ սենեկի մը մէջ քննելով զայն՝ հաստատուեցաւ թէ Պ. Վիւլֆրան կը պահէր ցանցենիին զգայնութիւնը, ինչ որ անհրաժեշտ պայմանն էր՝ գործողութիւնը կատարելու համար, այսինքն ծիածանին մէկ մասը կտրելով։

Երբ քնացնել ուզեցին զինքը, մերժեց։

—Ոչ, ըսաւ, բայց կը խնդրեմ Թոռնուհիէս որ քաջութիւնն ունենայ ձեռքս բռնելու. պիտի տեսնէք որ ասիկա պիտի տրտմեցնէ զիս։ Շատ ցաւ պիտի պատճառէ՞։

—Քոքայինը պիտի մեղմացունէ ցաւը։

Գործողութիւնը կատարուելէն ետք, հիւանդը անմիջապէս չտեսաւ, և հինգ վեց օր անցան մինչեւ որ սկսաւ աչքին վէրքը գոցուիլ։

Ո՛րչափ երկար երեւցան այդ սպասման օրերն հօր և աղջկան համար, հակառակ նպաստաւոր հաւաստեացն ակնաբուժին որ գեղը կեցած էր՝ հարկ եղած վերակապումներն ինք կատարելու համար. բայց ակնաբուժը ամեն բան չէր. ի՞նչ պիտի ըլլար եթէ ցնցգատապը նորէն երեւան գար։ Հազի տագնապ մը, փռնգտուք մը չէի՞ն կրնար ամեն բան աւրել։

Եւ Բերրին դարձեալ կրեց այն անձկութիւնները որք ընկճած էին զինքը իր հօրն ու մօրը հիւանդութեան պահուն. իր մեծ հայրը կը գտնէր՝ զայն կորսնցունելո՞ւ համար, և անգամ մըն ալ առանձին մնար աշխարհի մէջ։

Ժամանակն անցաւ առանց աղէտալի կնճռոտութեանց, և Պ. Վիւլֆրանի արտօնուեցաւ իր աչքը գործածել փեղկերով ու վարագոյրներով գոց սենեկի մը մէջ։

—Ա՛հ, եթէ աչքեր ունեցած ըլլայի, գոչեց Բերրինը նկատելէ յետոյ, առաջին ակնարկով պիտի ճանչնայի իմ աղջիկս ըլլալդ։ Ուրեմն այսպէս մարդիկը ապուշ էին որ չէին տեսեր քու նմանութիւնդ հօրդ հետ։ Ուրեմն Թալուէլ անկեղծ էր երբ կ'ըսէր թէ «կարծած» էր այդ բանը։

Բայց թող չտրուեցաւ որ շարունակէ իր ոգեգեղումները. պէտք չէր որ յուզումներ կրէր, հազար, բաբախումներ ունենայ։

—Առաջիկային։

Տասնըհինգերորդ օրը, սեղմ պատեանին տեղ շարժուն պատեան մը դրուեցաւ. քսաներորդ օրը՝ վիրակապումները դադրեցան. բայց երեսունըհինգերորդ օրը միայն ակնաբուժը Փարիզէն եկաւ գոգաձեւ ապակիներ ընտրելու համար որով պիտի կրնար կարդալ և հեռուն տեսնել. հասարակ հիւանդի մը հետ՝ իրերն անշուշտ աւելի դանդաղ առաջ պիտի իրթային, բայց հարուստ Պ. Վիւլֆրանի հետ միամտութիւն էր խնամքները ծայրայեղութեան չմղել, և ուղեւորութիւնները չը բազմապատկել։

Հիմակ որ Պ. Վիւլֆրան տեսած էր իր թոռնուհին, կը փափաքէր դուրս ելլել այցելելու համար իր շինութիւնները. բայց տակաւ ալ նոր զգուշութիւններ պահանջեց, և նոր յապաղումներ հարկ եղան, վասնզի չէր ուզեր գոց ապակիներով կառքի մը մէջ փակուիլ, այլ իր հին կիսակառքը նստիլ, որպէսզի Բերրին վարէ զայն, և անոր հետ երեւնալ ամենուն. ասոր համար հարկ էր ընտրել անարեւ օր մը, ինչպէս նաեւ առանց հովի և առանց ցուրտի։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 31/12 ԱՊՐԻԼ 1895

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱՑ ՎՐԱՅ

Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Էլկին հետեւեալ Յայտարարութիւնն ուղղեց Սուատիներուն և Բեջաւուրի սահմանաց վրայ բնակեալ միւս ցեղերուն.

«Ումրա Խան, անգլ. կառավարութեան բարեկամական յայտարարութեանց հակառակ, մտիկ չընելով քանիցս կրկնուած այն ազդարարութեան թէ չմիջամտէ Չիդրալի գործերուն, որ Քաշմիրի ընկէ Պետութեան գերիշխանութեան ներքեւ զատ երկիր մ'է, բռնութեամբ մտած է Չիդրալի հովիտն, և յարձակած է Չիդրալցի ժողովրդեան վրայ։ Հնդկաստանի կառավարութիւնն ազդարարեց Ումրա Խանին որ եթէ մինչեւ ապրիլ 1 չմեկնի Չիդրալէ՝ բանի զօրութիւն ի գործ պիտի դրուի իրեն դէմ։ կառավարութիւնը բաւական զօրութիւն համախմբած է Բեջաւուրի սահմանաց վրայ՝ ամեն դիմադրութիւն ջախջախելու և բանակ մը Ումրայի երկրէն անցընելով Չիդրալ մտնելու համար։ կառավարութեան միակ դիտումն է վերջ տալ Չիդրալի երկրին վրայ ապօրէն յարձակման՝ ներկային և ապագային մէջ, և այս նպատակ իրագործուելուն պէս, զօրքն ետ պիտի քաշուի։ Հնդկաստանի կառավարութիւնը մտադիր չէ մնայուն կերպիւ գրաւել ո՛ և է երկիր որոյ մէջէն անցնելու կրնայ հարկադրուած ըլլալ իւր զօրք՝ Ումրայի յոռի ընթացքին բերմամբ։ Հնդկաստանի կառավարութիւնը պիտի չզլջի նաեւ յիշեալ ցեղերուն ինքնուրոյն կայութեան, և պիտի զգուշանայ նոյն ցեղերու պաշտանող անհամար դէմ ո՛ և է թշնամական արարքէ, ցորչափ անոնք ալ զգուշանան զօրաց յառաջխաղացութեան դէմ դժուարութիւն յարուցանելէ։ Բանակին տրուած պարէնին և կատարուած փոխադրութեանց համար ժողովուրդին դրամ պիտի վճարուի սպայից կողմէ, և ամեն ոք ազատ է ամենայն ապահովութեամբ իւր սովորական գործերուն պարապելու։»

ՉԻԴՐԱԼԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՊՈՒԱԾՆԵՐԸ

Չիդրալ 200 անգլ. մղոն հեռի է Բեջաւուրէ։ Քանի մը տարի առաջ Անգլիացիք, Ռուսներուն դէպի Բամիր յառաջխաղացութենէն երկնչելով, զինուորական ուղի մը շինեցին Քաշմիրէ մինչեւ Բամիր, անցնելով Չիդրալէ, Կիլկիդէ և Հանզա Նակարէ։ Ճամբուն երկայնութեան վրայ հաստատեցին փոքր պահակախմբեր։ Մինչեւ 1892, Չիդրալի Խանութիւնը կը կառավարէր Ամանուլ Միւլք, որ կարգ ու կանոն կը պահպանէր։ Անգլիացիք Խանին քով դրկած էին ուղիմ խորհրդական մը, Տքդ. Ռոպէրդսըն։ Բայց Խանը մեռնելով, ծագած հակառակութիւններուն և պառակտումներուն մէջ, Տքդ. Ռոպէրդսըն 300 զօրքով ծանր վտանգի ենթարկեցաւ։ Կիլկիդի փոքրիկ պահակախումբը զոր իւր օգնութեան կոչած էր, ճամբուն ջարդուեցաւ Ումրա Խանին կողմէ, որ Տիրի իշխանն է, Անգլիացիներուն հակառակ, և զՉիդրալ ևս իւր Խանութեան հետ կ'ուզէ միացնել, յենլով իւր ազգականութեան վրայ։ Ահա այն ատեն անգլիա-հնդիկ կառավարութիւնը Բեջաւուրէ զօրաբանակ մը ճամբայ հանեց ընդ հրամանօք Սըր Ռոպըրդ Լօուի, որուն՝ յամառ պայքարէ մը ետքը՝ Մալաքանդի կիրճին տիրելն Աչէ-Լէյի Աւագ Զօրաբլխութիւ Թուով մանրամասն պատմուած էր։ Բուն իսկ Ումրա Խանի հետ վճռական ճակատամարտ մը արդէն տեղի ունեցած պէտք է ըլլայ Սուատ գետի եզերաց վրայ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱՑ ՄԷՋ

Անցեալ շաբթու Լոնտոնի միջնաքաղաքին ջոջ սեղանաւորք իրենց մէջէն Պ. Պէրդրամ Քըրրիի հրաւիրանօք գումարեցան ի Լոմպարտ Սդրիդ, քանի մը ծանրակշիռ խօսքեր ընելու համար ի պաշտպանութիւն ոսկեդրամի դրութեան, զոր Անգլիոյ տնտեսական շէնքին հիմնաքարը կը նկատեն։ Ներկայ էին վաճառական և սեղանաւոր աշխարհին մէջ հանրածանօթ անուններ, Լորտ Ֆալըր, Լորտ Ռէվլսի, Պէքըր, Պիվէն, Պիրչ, Բըրդէս, Կլին, (այս ընտանիքէն կը պատկանի Լէտի Ֆիլիբ Բըրրի,) Համպրօ, Հօբ, Հուվ, Քլայնվորդ, Միլս, Բրօպլին, Ռայլի, Ռաֆաէլ, Սիպոմ, Սմիթ, Սդօն, Ուէյտ, ևն. կայծառօտ վիճաբանութենէ մը ետքն, որոշուեցաւ մասնախումբ մը կազմել, որոյ պաշտօնը պիտի ըլլայ հսկել որ ոսկեդրամի դրութեան հակառակորդք չյաջողին ո՛ և է փոփոխում մուծանել Անգլիոյ այժմեան դրամական դրութեան մէջ։ Թայմզ կը գրէ որ թէպէտ պահպանողական կուսակցապետ Պ. Պալֆուր, իւր անձնական կարծիքն յայտնելով, երկմետաղեանութեան ի նպաստ խօսեցաւ անցեալ օր, բայց այս կուսակցապետ և իւր համախոհք բուն իսկ Լոնտոնի Միջնաքաղաքը, կամ ջոջ վաճառական և սեղանաւոր դասը չեն ներկայացներ։ Վերջին ժամանակներս Երկմետաղեանք բաւական խօսեցան Անգլիոյ մէջ, և միամետաղեանք կամ ոսկեդրամի կուսակիցք, այն ապահովութեամբ թէ դիւրին չէ ձեռք դպցնել Անգլիոյ դրամական դրութեան, փոյթ չէին ըներ պատասխանել։ Բայց Թայմզ գոհ է որ վերջապէս բիրաննին կը բանան սեղանաւորութեան և վաճառականութեան իշխաններն, և հետեւապէս այլ եւս կարելի չէ ո՛ և է ծուռ հետեւութիւն հանել անոնց լռութենէն, իբր թէ համակերպած ըլլան Անգլիոյ դրամական դրութեան փոփոխման։ Թայմզ երկմետաղեանց վերջերս այժ գրտնելը կը վերագրէ արծաթին տարապայման անկման պատճառաւ Անգլիոյ մէջ և Հնդկաստանի հետ գործ ընող մարդոց մէջ շատ մը վնասներ և ձախողուածներ պատահելուն, բայց չի կարծեր որ այս պատճառաւ երկրին դրամական դրութիւնը փոփոխել հարկ ըլլայ։

ԿՈՄՍ ՔՈՒՐԴՕՐԱՍԻ, Փեդերպուրկի իտալեան նոր դեսպանն, Հռոմէ իւր պաշտօնավայրը գացած պահուն, ի Վիեննա հիւանդացաւ, և մեռաւ։

ՌՈՒՍԻԱ.—Կայսեր և կայսրուհւոյն թագադրութեան հանդէսն անսահման կերպիւ յետաձգուեր է՝ կայսրուհւոյն վիճակին պատճառաւ, որ կը յուսացուի թէ ի մօտոյ ժառանգ մը տայ գահոյն։ Արքունեաց նախարար Վարոնցով Տաշքով կոմս Խրիմ գնաց, որովհետեւ կայսերական գերդաստանն ամառը պիտի անցունէ Եալդա։

Չին յանձն առեր է Թորմոզա կղզին Անգլիոյ թողուլ դրամի փոխարէն, բայց Անգլիա չէ ուզեր, ո՛չ թէ Թորմոզայի արժէքը չգնահատելուն համար, այլ չուզելով դործնական միջամտութիւն մ'ընել Չինու և Ճարոնի պատերազմին։

ԱՆԳԼԻԱ.— Երեսփ. Ժողովը վերջին նիստերէն միոյն մէջ 60 քուէի մեծամասնութեամբ ընդունեց ընտրական օրէնքի բարեփոխում մը, որուն համեմատ երեսփոխանք այսուհետեւ պիտի ընտրուին ո՛չ թէ պարզ այլ բացարձակ մեծամասնութեամբ։ Ցարդ այնպէս էր Անգլիոյ մէջ որ եթէ՝ օրինակի համար՝ քուէարկութեան մէջ տրուած 10,000 քուէներէն Ա. ստանար 4,000 քուէ, Բ. 3,000 և Գ. 2,000 քուէ, Ա. ընտրուած կը համարուէր, մինչ իւր երկու հակառակորդք իրմէ աւելի քուէ ունին, և ինք քուէարկուաց մեծամասնութեան քուէն չէ առած։ Այսուհետեւ, Ա. պէտք է առնուազն 5,001 քուէ ստանայ՝ ընտրուած ըլլալու համար, և հետեւապէս «համեմատական ընտրութիւնք» Անգլիոյ մէջ եւս տեղի պիտի ունենան յետ այսօրիկ։ Կառավարութիւնը չեզոք կեցաւ, և միայն տեղային վարչութեան նախագահ Պ. Շօ Լըֆեվր ի նպաստ առաջարկին խօսեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Գերմանիոյ մէջ մեծ գոհութեամբ լսեցին թէ Փեդերպուրկի գերման դեսպան Վէրտեր զօրավարին ի պատիւ տրուած հանդիսական հացկերոյթին մէջ, Նիքոլա կայսր Բրուսիոյ համադգեստ հագեր է և սկիզբէն մինչեւ վերջը գերմաներէն խօսեր է։ Քէօլնիշէ Ցայթունկ, մանրամասնօրէն պատմելով զայս, կը յիշէ նաեւ թէ Ռուսիոյ կայսրը շատ լաւ ընդունելութիւն ըրաւ Գերմանիոյ նոր գործակատարին, և կը հետեւցնէ թէ բոլորովին անհիմն է այն կարծիք իբր թէ յարաբերութիւնք վերջերս պաղեր են Փեդերպուրկի և Պերլինի միջեւ, կամ Ռուսաց իշխանին անուանման Ջարը չէ հաւաներ։— Այս զրոյցներու ոչ ոք հաւատ կ'ընծայէ Գերմանիոյ իրազեկ ակումբներու մէջ։

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆՔ.—Անցեալ օր գրեցինք թէ Վիեննայի մէջ օրուան մեծ խնդիրն է հակահրէական-գործաւորականներուն յաղթութիւնը Վիեննայի նոր քաղաքային խորհրդին ընտրութեան մէջ։ Երկար տարիներէ ի վեր, նոյն խորհրդոյ մեծամասնութիւնը կը պատկանէր ազատական տարրին, յորում Հրեայք առաւելակշիռ դեր մ'ունէին։ Բայց Հրեայք թէեւ մեծահարուստ և ազդեցիկ են ի Վիեննա, չեն կրցած համակրանք ներշնչել, և իրենց կուսակիցներուն թիւն, որ վերջերս 92 էր, հիմակ իջաւ 74ի, իսկ հակահրէական անդամոց թուոյն վրայ 18 աւելնալով, հիմա 64 են։ Հակահրէականք, որոց հետ դաշնակից են կաթոլիկներն և պահպանողականներէն ոչ սակաւք, յնծութեան մէջ են։ Հակահրէականք կը յուսան շատ չանցած Վիեննայի քաղաքապետ տեսնել Լիւկէր երեսփոխանն, որ ի Վիեննա նոյն դերը կը կատարէ զոր ի Փարիզ Պ. Տրիւմոն կը վարէ, Լիպր Բառօլի խմբագիրը։ Վիեննայի ազատական-հրէական թերթ մը զուարճաբանութեամբ գրեց թէ Պ. Տրիւմոն իւր աւստրիացի գաղափարակիցներուն յաղթանակը լսելուն պէս Լիպր Բառօլի խմբագրատան առջեւ լուսավառութիւն կատարեր է։ Քանի որ Պ. Տրիւմոնի խօսքն ըրինք, յիշենք Ալզասցի բողոքական հովուի մը հետաքրքրաշարժ պատմութիւնն, որուն նայելով Ֆրանսայի հակահրէական կուսակցութեան պետը Թոմ է եղեր Ցովհան Թրատման անուն Բալադինացի (Գերմանիա) հրէի մը, որ առաջին Նաբոլէոնի օրով Ֆրանսա գաղթեր և անունը փոխելով Ժան Տրիւմոն անունն առեր է։ Մկրտուեր է, և իւր որդին եղեր է հայր որդի Պ. Տրիւմոնի։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ.—Լոնտոնէ կը հեռագրուի թէ հաշտութիւն կնքելու համար Ճարոնի արդի պայմանք են Ա. Անկախութիւն Քորէայի։ Բ. Հարաւային Մանչուրիոյ և ընդ նմին Բորդ-Արթուրի թողումը Ճարոնի։ Գ. Թորմոզայի թողումը։ Դ. Չինական նաւահանգիստներուն ու գետերուն բացումը վաճառականութեան առջեւ։ Ե. Երկու միլիառ ֆր.ի պատերազմական տուգանք։ Զ. Չինական կարգ մը ռազմագիտական կարեւոր վայրերու ճարոնցի զօրաց կողմէ գրաւումը, մինչեւ ցվերջ պատերազմական տուգանքին վճարման։

ՊԻԶՄԱՐՔ.—Էկէ նոր գրահաւորին ի ծով իջուցման արարողութեան առթիւ, Վիլհէլմ կայսր ծովակալի մը հարցուցեր է թէ ինչ անուն պէտք է տալ շինուելիք յաջորդ գրահաւորին։ Ծովակալն ըսեր է թէ «Ֆրիտրիխսրուէի հանդէսներուն առթիւ կ'արժէ Պիզմարք անուանել զայն»։ Կայսրը պատասխաներ է. «Այո՛, այո՛, Պիզմարք պէտք է անուանենք, եթէ առաջին կարգի գրահաւոր մ'ըլլայ։» (Էկէ Բ. կարգի է։)

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԷՆԻ Ֆրանսացիք այլ եւս ընտրութեանց մէջ զատ կուսակցութիւն չեն կազմեր առաջուան պէս, և աւելի կամ նուազ գերմանասէր ընտրելիներ կ'ընտրեն, որք կ'երթան միանալ միւս գերման կուսակցութեանց հետ։ Վերջին երեսփոխանական ընտրութեան մէջ պահպանողական ընտրելին Պառոն Զօրն ֆոն Պիւլաք, որ գերման կուսակցութեան յարած է վերջնապէս, ստացաւ 11,751 քուէ Ալզասի շրջանակի մը մէջ և գործաւորական մը 5,400 քուէ։ Ֆրանսասէր «բողոքող» կոչուած կուսակցութեան կողմէ ընտրելի չի կար։

ՋՈՆԱԿՈՐԱՑԻ բանաստեղծ իշխանն Նիքոլա ստացաւ նոր թատրերգութիւն մը հեղինակեց սլաւեան կեանքէ առնուած, «Արպանիդ Իշխան» անուն, որ Զատկի տօնին առթիւ պիտի ներկայացուի գահաժառանգ Տանիլօ իշխանին պալատան մէջ, և յետոյ ռուսերէն թարգմանութեամբ ի Փեդերպուրկ։

«ԿՈՐՏՈՆ ՓԱՇԱ» անունով գերման գրագէտ Պ. Վօլֆկանկ Քիրխպախ թատրերգութիւն մը յօրինեց, որ պիտի ներկայացուի Վիեննայի թատրոնի մը մէջ։ Թատրերգակը ներշնչուած է Կորտոն փաշային Չինաստանի և Սուտանի հետաքրքրաշարժ արկածներէն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Ապրիլ.— Ելմտական նախարար Սըր Ուիլ. Հարքորդ ելմտացոյցն Երեսփ. Ժողովոյ պիտի ներկայէ մայիս 2ին (Ն. Տ.)։ Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեց հրաժարող ատենապետին։ Իւր նիստերը պիտի վերսկսի ապրիլ 22ին։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Գարաճորճեւիչ իշխան (ազգական Սերպիոյ արքայական գերդաստանին) որ տեղակալի աստիճանաւ կը ծառայէր ռուս բանակին մէջ, իւր խնդրանօք հանգստեան կոչուեցաւ հարիւրապետի աստիճանաւ։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.—Ռուսիոյ այրի Կայսրուհին իւր մեծ եղբօր հետ Քոբէնհակէ Փեդերպուրկ դարձաւ։

ՊՐՈՒՍԷԼ.—Ապահովագրութեան դրամը իւրացնելու համար իւր ընտանեաց անդամները թունաւորող Տիկին Ժօնիօյի դէմ արձակեալ մահապարտութեան վճիռն հաստատեցաւ վճռաբեկ ատենէն։ Հետեւապէս, կախաղան պիտի հանուի, եթէ թագաւորը կենաց շնորհում չընէ։

ՓԱՐԻԶ. — Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Պ. Բէրիէ հարցապնդում մ'ըրաւ ի Շանդեարի պաշտօնաթողներու դոցցուելուն համար։ Ըսաւ թէ պէտք է Սավուա գաւառը մաքրել լրտեսներէն որք կը վխտան հոն։

ՀՌՈՄ. — Հաստատուեցաւ թէ Ճենովայի դքսին հրամանաց ներքեւ դրուած իտալեան նաւախումբը նախ պիտի այցելէ անգլ. նաւահանգիստներն և յետոյ պիտի երթայ Քիլ։ Ապրիլ ամսուն ճամբայ պիտի ելնէ։

—Աոստայի դուքսն և դքսուհին (Օրլէանու Էլէն իշխանուհին) ի Սղովհաուզինենց ամուսնութենէն ետքը Թուրին և Հռոմ պիտի դառնան, և պիտի ընդունին իրենց ազգականներուն և բնամիներուն խնդակցութիւնները։

ՍԻՄԼԱ. —Սըր Ռոպըրդ Լօուի հրամանաց ներքեւ գտնուող անգլ. բանակն անցաւ Սուատ գետէն և գրաւեց Թանա բերդը։ Թշնամւոյն կորուստն է 100 հոգի։ Անգլիացւոց կորուստք չնչին են։

ՊԵՐԼԻՆ. — Վերջին օրերու յոգնութեանց պատճառաւ, Պիզմարքի առողջական վիճակն աղէկ չէ։

"ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՋԷՕՐԷԿԸ"

ՀՕՏԱՒԷՏ—ՀԱՄԷՂ—ԴԻՒՐԱՄԱՐՍ

Միհրան, Մկրտիչ եւ ընկերաց, Կալաթա Օամ. Պանքայի բով, Մէօրճէսէ փողոց, Թիւ 19, O'զօլիվիէ տ'Օ խան անո ամբ ծանօթ նպարեղինաց վաճառատունն որ իր ամէն տեսակ ապրանաց ընտրութեամբ մինչեւ ցարդ իր յաճախորդաց գոհունակութիւն լի ու լի արժանացած է, Զատկական տօնին առթիւ մասնաւոր խնամքով պատրաստել տուած եւ ի վաճառ հանած է

«ՍՔԱՆՉԵԼԻ—ՋԷՕՐԷԿԸ»

որ արդարեւ պիտի գրաւէ բոլոր ճաշակողաց սքանչացումը։

276 Դին՝ օխան 14 ղրուշ 2—3

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարքը Հայրը երեկ առաւօտ ի Մայր եկեղեցի ներկայ գտնուեցաւ եկեղեցական արարողութեանց։

Ն. Ամենապատուութիւն իրիկունն ալ եկեղեցի իջնելով Ոտնլուայի արարողութիւնը կատարեց։

Տ. Գաբրիէլ քահանայ և խնամից տեսուչ Զօպանեան Միհրան էֆէնտի կեդրոնական բանտը երթալով Զատկի առթիւ, ըստ վաղեմի սովորութեան, Պատրիարքարանի կողմէ չորս-հինգ հազար ղրուշի չափ գումար մը բաշխեցին բանտարկելոց։

Քաղաքապետութեան կողմէ առջի օրը հաց, ածուխ, բրինձ, և այլն բաշխուեցաւ Հիսար-Տիպիի հրկիզելոց։

Մանկավարժական Մոււխի 1894 հոկտ. 1—16ի թերթերը (Թ. 11—12) միացեալ հրատարակուեցան, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Մեր վարժարանաց ելեւմտացոյցներուն պատրաստութեան եւ հաւասարակշռութեան խնդիրը Շրջաբերական Ուսում. Խորհրդոյ.]—Ուսօ եւ իր Էմիլը. —Գ. Ա. Մալաթեան.— Երաժշտութիւնն վարժարանաց մէջ. Յ. Տիրատուրեան Մանկավարժական ընթերցուածք.—Ա. Ընթերցանութեան գիրքը արտասանութիւնք եւ հարցմունք Գերման դպրոցին մէջ. Ժօռժ Ցիմէնիչ.— Բ. Տղուն գործունէութեան պէտքը եւ ձեռական աշխատութեան բարոյական ազդեցութիւնը. Է. Շմիտ.—Հասկացող.— Շարադրութեան դաս մը [Սեւ տախտակը] Ռ. Յ. Պէրպ րեան].— Գործնական դասեր Փոէօպէլեան նուիրաց ու պարապմանց վրայ. Յ. Էտիլեան.—Թուաբանութեան երկու դասեր. Յ. Թ. Հինդլեան. —Կենդանաբանական դասեր Ա. Նիկողոսեան — Ընթացք ֆրանսերէն լեզուի Ռոպէրդսընի մեթոտով) Յ. Թ. Հինդլեան. — Բնագիտութիւն ու ջերմութիւն. Գ. Ա. Մալաթեան.— Ա. Կ. Պետիկեանի աշխ. գործնակ. քերականութիւնը, Ռ. Յ. Պէրպէրեան.—Բիէռ Լառուսի յիշատակարանը.—Գերմանական մանկավարժական լրութիւն մը.—Ամսական պաշտականութեանց տետրակ. — Գութը դպրոցականին մէջ, Յ. Սեթեան.— Երեք դպրոցներն. Յ. Թ. Հինդլեան.—Ցանկ հայ ուսանողութեան ի Ֆրանսա. Տոքթ. Տաղաւարեան։

Յակոբ էֆ. Բագրատունի ի նշան սգոյ իւր հանգուցեալ մօր՝ Տիկին Շարիկ Բագրատունիի, Կիրակնօրեայ վարժարանի ինչպէս նաեւ մասնաւոր դասերը կը դադրեցնէ մինչեւ Ս. Զատկի վերջ Նոր կիրակի։ Շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամեն անոնց որոնք ցաւակցական նամակ գրելով անկեղծ բարեկամութեան հաւաստիք տուած են իրեն։

Հիւնքեարպէյէնտեան, Ըպրըքճեան, Սարաֆեան և Օհանեան ընտանիք իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամեն ազգականաց և բարեկամաց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ Տիկին Կիւլիզար Հիւնքեարպէյէնտեանի յուղարկաւորութեան հանդէսին։

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Մեր արդի թերթօնը, ԸՆՏԱՆԵՕՔ, որ այնքան ախորժով կարդացուեցաւ, վաղը կ'աւարտի ու յառաջիկայ չորեքշաբթի օր կը սկսինք հրատարակել Նոր թերթօն մը

ՏԱՌԱՊԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

հեղինակութիւն Լօժէն Մորէի, Ֆրանսական արդի ընթացիկ վիպասանութեանց մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ այս վէպ իր դարձուածքներուն չահեկանութեամբը և իրողութեանց ճշգրիտ դրոշմովը։

Ցիրուցան լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Մանասդըրի Նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Շքօտրայի նախորդ կուսակալ Ֆէրիտ Ապտիւլքերիմ փաշա։

Սանիյէ Միւթէմմիզի աստիճան տրուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան երկաթուղեաց վարչութեան առաջին քարտուղար Իզզէթ էֆէնտիի։

Պոլսոյ Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Իսկիւտարի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Մէհմէտ պէյ, և իրեն յաջորդեց Պոլսոյ Նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւորանդամ Հաճի Լօժէր էֆէնտի։ Ասոնք կատարեցին օրինական երդումը։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ մաքսատան տնօրէն Սաադ պէյի և մաքսային քննիչ Հագըբ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պալըքէսիրի Նաիպ Մէհմէտ Սաֆվէթ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ի Մուսուլ զինուորաց արմտիք հայթայթող Ալիքսան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Տքթ. Թորգոմեան էֆէնտիի և Նէօրէյէ գաւառակին Խառբէի Ժողովոյ անդամներէն Գէորգ աղաի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ. — Մարտ 29 Թուականաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էրզրումի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Տիարպէքիրի, Տրապիզոնի, Սըվազի, Ատանայի, Պիթլիսի և Գասթէմունիի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

⁂

Արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ երկրաշարժէն արկածելոց մինչեւ հիմայ բաշխուած նպաստներու գումարը հասած է 6,512,630 ղրուշի։

⁂

Նէօ Էքսէլսիօր լրագիրը օրինաց հակառակող ընթացից մէջ գտնուած ըլլալով, երէկուընէ սկսեալ անպայման կերպով գադարման դատապարտուած է։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ կայս. գործարանին մէջ շինուած գեղեցիկ կապերտ մը, զոր պատրաստած են Ուշագէն բերուած արհեստաւոր կիներ, մատուցուած է Վեհ. Սուլթանին, որ իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնած է։

Այդ կիներ ձեռնարկած են պատրաստելու ինը գոյնով գեղեցիկ գորգ մը, որ նոյնպէս պիտի մատուցուի Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ՄԱԼԻՑԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և Րէժիի վերաբերեալ գործերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էր նաեւ Րէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆարնէթ։

ՀՌՈՄԱՑ Պապը Պէ... Թ. պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Պէրութի կուսակալին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութեան առաջարկութեամբ, Մախսուսէի և Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնները բանակցութիւններ կը կատարեն՝ օսմանեան ծովեզերաց վրայ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար ընկերութիւն մը կազմելու նպատակաւ։ Այդ ընկերութեան համար կ'ըսուի թէ 300,000 ոսկւոյ դրամագլուխ մը պիտի ունենայ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՏԱՍԱՆՈՐԴԸ.—Ծանուցուեցաւ որ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը՝ տարեկան 90,000 ոսկւոյ փոխարէն՝ Րէժիին պիտի թողու ծխախոտին տասանորդի տուրքը։ Առ այդ կնքուած պայմանագրութեան մէկ յօդուածը կը տրամադրէ որ այդ 90,000 ոսկիէն աւելի գանձում մը եթէ ըլլայ, այդ աւելորդ գումարին հարիւրին քառասունը ուղղակի պիտի յանձնուի Ելմտական գանձուն։

Ելմտական ժողովը նկատողութեան առնելով այդ ծրագիրը գիտած է թէ Հանրային Պարտուց Վարչութեան ելմտացոյցին մէջ 1893 տարւոյն ծխախոտի տասանորդը 111,000 օսմ. ոսկի արտադրած է և 1894ին՝ 99,900 ոսկի և թէ տասը տարուան մէջ այդ տուրք միջին գումարն եղած է 105,000 ոսկի։ Կ'ըսուի թէ ելմտական ժողովն այդ տեսութեամբ տրամադիր չէ այդ ծրագիրը ընդունելու։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քամպօնի առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է և ապաքինութեան ճամբու մէջ է։ Կը յուսացուի թէ տասնըհինգ օրէն Պ. Քամպօն պիտի կրնայ անկողինէն ելնել։

ՄԱՀ ԷՍԱՏ ՓԱՇԱՅԻ. Բարիզի օսմանեան նախորդ դեսպան Էսատ փաշա, որ մէկ քանի ամիէ ի վեր հիւանդ էր իր Էմիրկէնի ծովեզերեայ ապարանքին մէջ, մեռաւ չորեքշաբթի օր, և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ մեծ հանդէսով։

Էսատ փաշա 1836ին ծնած էր Իզմիր. հայրը իւլէմա մին էր։ Բ. Դրան թարգմանութեան սենեակը մտաւ նախ, և 19 տարեկան էր երբ Բարիզ ղրկուեցաւ՝ ուսում առնելու համար կառավարութեան ծախքով։ Երեք տարի հոն մնալէ յետոյ, Բեռլինի օսմանեան դեսպանատան քարտուղար անուանուեցաւ։ Երկու տարի ետքը Կ. Պոլիս դարձաւ և նորէն թարգմանութեան սենեակը մտաւ։ 1861ին, Բարիզի դեսպանատան քարտուղար անուանուեցաւ։ Յետոյ յաջորդաբար գեր-տնօրէն եղաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեակին, ընդհանուր հիւպատոս ի Պուտապէշթ, Աթէնքի դեսպան, Վիեննայի դեսպան և 1877ին՝ խորհրդական Արտաքին գործոց Նախարարութեան։ Այդ պաշտօնը մէկ քանի ամիս միայն վարեց, և տարի մը ետքը Բարիզ ղրկուեցաւ իբր դեսպան։ Բարիզի դեսպան եղած ատենն է որ Վեզիրութեան աստիճանին բարձրացաւ։

Ականաւոր Օսմանիյէ, և Իֆթիխարի ու Իմթիազի ոսկի ու արծաթ շքադրամները ունէր, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ օտար պատուանշաններ։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ ՈՃԻՐԸ. — Մուսթաֆայի դատը, որ չորեքշաբթի օր վերստին պիտի տեսնուէր Եղեռնադատ ատեանին առջեւ, ապրիլ 10 երկուշաբթի օրուան յետաձգուեցաւ, որովհետեւ ամերիկեան և հելլենական հիւպատոսարանաց թարգմանները չեկան մինչեւ ժամը 10։

Ժամը 6 1/2ին, Մուսթաֆա ատեան բերուեցաւ ոստիկան-զինուորներէ եւ ոստիկաններէ շրջապատուած, որոնց գլուխը կը գտնուէր կեդրոնական բանտին տնօրէն Րիզա պէյ։ Ժամը 10 1/2ին նորէն բանտ տարուեցաւ։ Այս անգամ ունկնդիրներուն թիւը շատ չէր։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ օսմ. դեսպան Րիւսթէմ փաշայի առողջական վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր։ հիւանդը կրնայ օրը երկու ժամ անկողնէն ելլել։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Ստէֆանի արքայուհին (Րոտոլֆ իշխանին այրին) մօտերս Աստալիա պիտի այցելէ։ Այդ քաղաքին մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին ընդունելու համար զինքը։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.—Մարտ 28ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6 էն մինչեւ Մարտ 29ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ խոլերաէ չորս դէպքեր պատահած են, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն երեքը մեռած են։

⁂

Մարտ 29 ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6 էն մինչեւ մարտ 30 ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ խոլերաէ չորս դէպքեր պատահած են, որոց մին մահացու։ Առաջուան բռնուածներէն մին մեռած է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութիւնը, իր անցեալ օրուան նիստին մէջ, ընդունեց պաշտօնէից նոր կազմակերպութեան ծրագիրը, զոր պատրաստած էր յատկապէս կազմեալ յանձնաժողով մը։ Ամսաթոշակի յաւելումներ եղած են և ի միջի այլոց դատական ճիւղին տնօրէն Պ. Օսթրօրօգի ամսաթոշակը 30էն 50 ոսկւոյ բարձրացած է։

Առեւտրական, հաշուեքննութեան և այլ դիւաններ ջնջուած են։ Վիճակագրութեանց դիւանն ալ ջնջելու մտադրութիւն կայ, որովհետեւ ակնկալուած արդիւնքը չէ ունեցած։ Կ. Պոլսոյ և Նահանգաց տասանորդի տուրք քննիչի պաշտօնները ջնջուելով, Խուրշիտ պէյ և Մազհար պէյ շրջուն քննիչ կարգուած են։ Վարչական ժողովոյ Նախագահ Պ. Պէժէի անձնական քարտուղար Պ. Կոյերմօ, քանիը եօթը ոսկի ամսաթոշակով, առաջին աստիճանի քննիչ կարգուած է Պաղտատի համար։

ՍԵՐՊԻՈՅ թագաւորը Թէվֆիք պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Սուրբէի Հիւմայունի էմին ու կայս. պալատան խոհանոցին տնօրէն Ապտուլլահ էֆէնտիի, կայս. անձնական Գանձուն կարասեաց տնօրէն Աքիֆ պէյի և երկրորդ մատակարար Հիւսէյին էֆէնտիի։

ՓԱՇԱ-ՊԱՂՉԷԻ ապակեղինաց գործարանին արտօնատէր Պ. Մօսխանօ, որուն մենաշնորհի պայմանաժամն աւարտելու մօտ է, խնդրած է վերանորոգել զայն։ Այդ խնդրագիր յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ ապրիլ 9ին նուագահանդէս մը պիտի տրուի ի նըպաստ Տէպրիզեան Իրանեան վարժարանին։

ՄԱԼԻՑԷԻ նախորդ առաջին արկղակալ Վասըֆ պէյի անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուած է հազար ղրուշ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ Պայազիտ գաւառին թըղթակցութեանց տնօրէն կարգուած է Տաբըզաի միւտիր Հասան Սաֆվէթ էֆէնտի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքը խնդրած է Դատական նախարարութենէն որ թէթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած յոյները Զատկի առթիւ առժամաբար ազատ արձակուին երաշխաւորութեամբ։ Դատական նախարարութիւնն ալ գրած է Ոստիկանութեան նախարարութեան։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը ստացաւ միւրաբաժական այն գործիներն, որք ի Բարիզ Մաթիէօ գործարանը ղրկուած էին նոր դրութեան վերածուելու համար։ Զինուորական առողջապահական ժողովը գնահատեց այդ աշխատութիւնը։

Պ. ԺՈՐԺ ՆԷԼԻՏՕՖ, կրտսեր որդի ռուսական դեսպանին, չորեքշաբթի առտու մայրաքաղաքս եկաւ Աղեքսանդրիայէն։

ԼԷՏԻ ԷԼԷՆ ՎԻՆՍԸՆԴ Բարեկեսոյ Գըրխէն՝ հեռագրով Տիկին Ֆլէմինկ Սմայթի յայտնած է իր խորին ցաւակցութիւնը ունեցած ծանր կորստին համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Րիզաքի Լոնտոնի դեսպանատան առաջին քարտուղար կարգուած և իրեն յաջորդած է Ֆիլիպէի հիւպատոս Պ. Քարաճա։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Րաիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողով մը երէկ խորհրդակցութիւններ կատարեց Պէյրութի մաքսային միթերանոցներու խնդրոյն վրայ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Վսեմ. Զիւհտի փաշա առջի օրը այցելեց Սուլթանիյէ վարժարանն և դասախօսութեանց ներկայ գտնուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 2 ½ին ի կէտիկ Փաշա քարուկիր տուն մը վերի յարկէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն վտանգին առաջքն առնուեցաւ։ Մէկ քանի կտոր կարասիներ այրեցան։ Կըսուի թէ հրդեհը առաջ եկած էր լամպարի մը շրջելովը։ Այդ տան մէջ վարձքով կը բնակի Նազարէթ անուն կօշկակար մը։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երեքուկէս տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Իպրահիմ անուն մարդ մը, որ Պէքթաշ անուն մարդը վիրաւորած էր սպաննելու դիտաւորութեամբ։

ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆ.—Եղեռնադատ ատեանն առջի օրը դատեց Ալիքսան Գանարեան անուն անձն որ Մեծ շուկային մէկ քանի ոսկերիչներէն ու սեղանաւորներէն ապրանք, դրամ և արժէթուղթեր առնելէ յետոյ սնանկութիւնն հրատարակած էր խարդախութեամբ։ Ալիքսան դատապարտուեցաւ, յետ նշաւակման, երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան։ Անձնական դատախազք յայտարարեցին թէ անձնական իրաւանց համար ձեռնհաս դատարանին պիտի դիմեն։

ՀԷՅՊԷԼԻԻ աստուածաբանական վարժարանին համար Աթէնքի մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը՝ 425 ոսկի՝ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը ղրկուած է։

ՔԱՐԱՓԱՆՑ ընկերութեան և առողջապահական վարչութեան միջեւ որոշուած կարգադրութեան մը համաձայն, ընկերութիւնը յանձնառած է նոր շէնք մը կառուցանել առողջապահական վարչութեան համար։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՅԻ կառավարութիւնը Տօնղրօֆ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է նաւահանգստի վերատեսչի օգնական Թահսին պէյի և երրորդ աստիճանը՝ Թարգման Քալիստի էֆէնտիի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Ասմա Ալթըի մէջ առեւտրական միջնորդութիւն ընող պաղտատցի Հաճի Սալիհ չորեքշաբթի գիշեր անձնասպան եղաւ՝ տանը մէջ ինքզինքը կախելով։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ.—Իզմիրէն կը գրեն առ Լ. Հէտըլը թէ վերջերս ընկղմած Աթէլչի Բոռըս շոգենաւին մէջ կային մեծ քանակութեամբ ձէթ, խողկաղին և ուրիշ բերքեր, որք Եւրոպայի նաւահանգիստներէ մին պիտի տարուէին, ինչպէս նաեւ 600 պարկ աֆիոն՝ Միացեալ Նահանգաց համար։ Աթէլչի Բոռըս ապահովագրուած էր մեծաքանակ գումարի մը։ Պարագայներու բերմամբ այդ նաւուն ընկղմիլը առեւտրական շրջանակաց մէջ մեծ ուշադրութիւն կը գրաւէ և տեղի կուտայ կարգ մը զրոյցներու որք եթէ ստոյգ ըլլան կամ ոչ, բայց և այնպէս ուշագրաւ հանգամանք մը ունին։ Իզմիրի ապահովագրական ընկերութեանց գործակատարք, այդ պարագայներու բերմամբ, զգուշացած են որ և է վնասի հատուցում յանձն առնուլ այդ շոգենաւուն համար և դէպքը կ'երեւի թէ արդարացուցած է անոնց այդ զգուշաւոր ընթացքը։

—Կրոնվէլ շոգենաւը, որ Պ. Մանթաշեանցի սեփականութիւնն է, բեռով բեռցած Աղեքսանդրիա գացած ատեն խրեր է Կանէսի (Էրպլիքա) առջեւ։ Հելլենական Լէյթավէյս շոգենաւը օգնութեան հասեր, Կրոնվէլի բեռին մէկ մասը պարպեր և նաւածիգի մը օգնութեամբ զայն ջրին երեսը հանելով, Կէլիպօլու տարեր է։ Կրոնվէլ մեքենայի խանգարում ունեցեր է։

—Չորեքշաբթի առաւօտ, անգլիական Շօրտ շոգենաւը, որ Սեւ ծովէն կուգար արմտիք բեռցած, հոսանքէն քշուելով գնաց ինկաւ անգլիական Պօլմօռն շոգենաւին վրայ որ Սալը-Բազարի առջեւ խարսխած էր։ Երկու շոգենաւներն ալ վնասուեցան։ Պօլմօռնի կրած վնասները այնչափ ծանր են որ ստիպուեցաւ Ոսկեղջիւր մտնել՝ հոն նորոգուելու համար։ Շօրտ պէտք չպիտի ունենայ իր ուղեւորութիւնը ընդհատելու։

—Անգլիական Մօտ Գիբն շոգենաւը, որ վերջերս մառախուղի մը ատեն Շիլէ խրած էր, ջրին երեսը հանուելով Ոսկեղջիւր բերուած է նորոգուելու համար։

ԱՐԿԱԾՔ.—Չորեքշաբթի օր ծանր արկած մը պատահեցաւ Պաղչէ-Գաբու։ Համիտիէ դամբարանին մօտ գտնուած Թախթար-Գահվէսի սրճարանին ձեղունը փլաւ, երբ մէկ քանի յաճախորդներ կը գտնուէին հոն։ Անմիջապէս զոհերուն օգնութեան փութացին. յաճախորդներէն մին մեռած հանուեցաւ փլատակներուն տակէն որ Քէօսթէնճէցի Իպրահիմ անուն 57 տարեկան մարդ մըն էր, երկու օրէ ի վեր եկած Պրուսայէն։ Մէկ քանի հոգի ծանրապէս վիրաւորուած էին, ուրիշներ քիչ մը ճմլուած։ Միւսները ողջ առողջ ազատեցան։

—Չորեքշաբթի օր, Ծիպալիի մէջ, հանքածուխի մթերանոցի մը լաստակերտը փլաւ, հետը քշելով երկու հայ բանուոր, որոնք ծանր վէրքեր ստացան։

—Երէկ, Ղալաթիոյ մաքսատան հին շէնքը վար առնուելու պահուն, Հիւսէյին անուն գործաւորի մը գլխուն քար մը ինկաւ. Հիւսէյինի մահը վայրկենական եղաւ։

Օտեսա քաղաքին հանրածանօթ գործարանատէր Պ. Սերգէյ Զերպաքով գրասենեակ մը բացած է մայրաքաղաքիս մէջ, Բերա, Թէփէ-Պաշը, ընդունելու համար առողջապահական փոխադրելի ամարանոցներու, քաղաքի և գիւղի փայտաշէն տուներու յանձնարարութեանց համար, ըստ իր հանճարեղ դրութեան զոր այնքան գնահատած են առողջաբաններն ու ճարտարապետները։

Յիշեալ ամարանոցները նշանաւոր են իրենց գեղազանց շինուածքովը, նախապէս չորացնել անցած փայտի ընտիր տեսակովը ու գիներուն չափաւորութեամբը։

Պ. Զերպաքով յանձն կառնէ նաեւ՝ երկրին դրութեան համեմատ՝ փայտէ շէնքեր կառուցանել իր Օտեսայի գործարաններուն մէջ պատրաստուած շինուածանիւթովը և կ'ընդունի կողմի, եղեւին եւ թմբի փայտէ դռներու, պատուհաններու, վանդակափեղկերու և այլ յանձնարարութիւններ։

Պ. Զերպաքով արդէն զանազան բաներ շինած է մայրաքաղաքիս մէջ որք մեծապէս գնահատուած են։ Այս պահուս, Չէնկէլքէօյի բարձանց վրայ շինելու վրայ է քէօշկ մը իր դրութեան համեմատ, և գիտենք թէ քանի մը օրէն պիտի ձեռնարկէ կեղծմաշկաւորներու հիւանդանոցին շինութեան ի Պոլիս։

Պ. Զերպաքովի շինութեանց եզական հանգամանքը սա է որ ընդունուած դրութեան համեմատ՝ միեւնոյն շէնքին յատակաձեւը կրնայ զանազան գիներով գործադրուիլ։ Պ. Զերպաքովի դրութիւնը կրնայ շատ լաւ յարմարիլ երկրին դրութեան հետ, կալուածատէրին կամքին համեմատ։

266 8—24

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ե՞ՐԲ ՊԻՏԻ ՎԵՐՋԱՆԱՆ ՀՆՏԱԽՏՆ ՈՒ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՆ

Ամեն մարդ կը հարցունէ ամեն օր բժշկին. Ե՞րբ պիտի ազատինք այս աղտոտ համաճարակներէն։ Քանի տարի է, այս երկու հիւանդութիւններ ո՛չ միայն բիւրաւոր մարդոց մահուան պատճառ եղան, այլ նիւթական վնասներ պատճառեցին վաճառականութեան։ Զարմանալին ան է որ, վերջին տարիներու հնտախտը բնաւ չմնաց հիներուն. անոսր, աստանդական, նուազ մահացու, անկերպարան հիւանդութիւն մըն է։ Հետաքրքրութիւնը բնական է գիտնալու համար որ աս հիւանդութիւնները ե՞րբ վերջ պիտի գտնեն և իրարու հետ ի՛նչ առնչութիւն ունին։ Սակայն դժբաղդաբար, այս մասին բժիշկները այնչափ միայն բան կրնան ըսել, որչափ երկրաբանները կրնան երկրաշարժի մասին։ Ի՛նչ որ ալ ըլլայ, նորէն օգտակար է մեր գիտցած քանի մը ստոյգ տեղեկութիւնները հաղորդել գոնէ մասամբ գոհացնելու համար ընթերցողները։

Ուշադրութեան արժանի կէտ մըն է նախ՝ քոլերային և ինֆլուէնցային յաջորդականութիւնը. երբ մէկը կը սկսի, միւսը կը տկարանայ և կ'անհետանայ. և վերջինը կը փայլի, կը տարածուի, երբ առաջինը մարի, աներեւութանայ։ Այսպէս 1830 էն 1837 հնտախտն ու ինֆլուէնցան առաջին արշաւանք մը ըրին Եւրոպա ուր, քիչ թէ շատ հեռաւոր միջոցներով և կանոնաւորապէս իրարու յաջորդելով, բազում աղէտներ գործեցին։ Առաջին անգամ հրապարակ ելնողն էր ինֆլուէնցան։

1847ին երկրորդ անգամ Ֆրանսայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ սկսաւ ինֆլուէնցայի համաճարակ մը, և 1848 էն 1849 քոլերան վրայ եկաւ։ Վերջապէս իրարու յաջորդող այդ երկու ընկերակիցներուն երրորդ արշաւանքն է այն համաճարակը զոր մենք ամենքս տեսանք 1889ի վերջին ամիսներէն ի վեր։ Բաւ է որ հինգ տարի է որ կը տեւէ վերջին համաճարակը, թէեւ երբեմն իրարմէ բաւական հեռաւոր միջոցներով։

Անտարակոյս՝ այս ժամանակամիջոցի մէջ—1830 էն մինչեւ 1889—քոլերայի եւ ինֆլուէնցայի ուրիշ համաճարակներ եղած են. սակայն անոնց մէջ այս երկուքէն իւրաքանչիւրն իր հաշուին գործած է, զատ զատ, առանց բնաւ իրարու յաջորդելու, առանց իրարու հետ որ և է առնչութիւն ունենալու։ Ապա ուրեմն ինչո՞ւ վերոյիշեալ երեք մեծ համաճարակներու մէջ ընկերացած են հնտախտն ու ինֆլուէնցան։ Ասոր բուն պատճառը գտնել առ այժմ դժուար է, սակայն լաւ դիտուած բան մը կայ որ, երբ այս երկու ընկերներ միասին կը ծագին և ճանբայ կելլեն, անպատճառ յաջորդականութեան օրէնքին կը հետեւին։

Կարեւոր կէտ մ'ալ սա է որ երբ այս երկու հիւանդութիւններ իրարու յաջորդեն, մէկը միւսին նշաններէն քանի մը հատը կրնայ փոխ առնել։ Օրինակով բացատրեմ. ինչպէս առջի տարիներ, այս տարի ալ դիտուեցաւ որ շատեր ինֆլուէնցայէ բռնուեցան իբրեւ գլխաւոր նշան փորհարութիւն ունենալով։ Այս փորհարութիւնը ուրիշ սովորական լուծմունքի պէս ծանօթ դեղերով չէր անցներ. քանի մը օր կը քշէր և քոլերայէ բռնուած մարդ մը ինչպէս քանի մը օրուան մէջ կը նիհարնար շատ մը, այնպէս կը նիհարցունէր հիւանդը։ Հարկ չկայ ըսելու որ ինֆլուէնցայի ուրիշ նշաններ ալ անպակաս կը տեսնուէին։ Միքրոպներու գիտութիւնն ալ այս մասին բաւական լոյս կուտայ. հիմա գիտենք որ միայն Քոխի բակղը չէ որ քոլերայի մէջ կը գործէ բոլոր չարիքը, ուրիշ միքրոպներու գոյութիւնն ալ հարկաւոր է, ինչպէս Մէչնիքօֆ ապացուցեր տուաւ Բէչդայի համաճարակին մէջ։ Արդ այս միքրոպներէն մաս մը՝ մեծ դեր ունին ինֆլուէնցային շահատակութեան մէջ, հետեւաբար յար և նման աղէտներ կը պատճառէ այլ եւ այլ գործարաններուն։

Այս համառօտ ծանօթութիւններէն կրնայ հետեւցուիլ թէ հնտախտն ու ինֆլուէնցան իրարու հետ սերտ առնչութիւն ունենալու են։

Բայց ամենէն կարեւոր բանը սա է որ, ե՞րբ պիտի վերջանայ գոնէ այս վերջին յաջորդական համաճարակներու շարքը։ Առաջին համաճարակը, ինչպէս տեսանք, եօթը տարի տեւած է։ Հիգիէնիստներէ ոմանք, որոնց մէջ է նաեւ հռչակաւորն Քոխ, կ'ըսեն թէ քոլերան տասը տարի կը տեւէ։ Սակայն ուրիշներուն ալ հաւանական չթուիր այսչափ տեւողութիւն և կը յուսացուի որ 1895 ի ամառը ա՛լ վերջ կուտայ այդ համաճարակին։

ՏՕՔԹ. Ռ. ՌՈՊԷՆՍՈՆ

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Ի ԳԱՒԱՌՍ

ԽԱՄ ԲԱՆՈՂ ՄԱՆԻՍԱՅԱԳՈՐԾ ՄԸ

Վերջերս Արեւելքի և այլ թերթերու մէջ երեւցան, Երզնկայի մանիսայագործութեան վրայ յօդուածներ որոց նպատակն էր ի վեր հանել արհեստին յետադիմութեան պատճառ եղող զեղծումներն և զգացնել գործաւոր դասուն՝ իր սխալ քայլը։ Վաճառականներու բռնած դիրքը մասամբ արդարանալի կը լինէր այն ժամանակ երբ գիտնային ընտրել դրամապէս անկարող բայց հմուտ, խելացի և անկեղծ արհեստաւորներ. և ասոնց վարկ բանային իրենց կարողութեան չափով. այս միջոցով կարելի է աղքատիկ յառաջդիմասէր արհեստաւորը զօրացնել. գործ մը՝ որ ոչ միայն հեռի կը լինի շահախնդրութենէ, այլ և կրնայ համարուիլ բարեգործական ձեռնարկ մը։ Սակայն երբ վաճառականը տեսնելով հանդերձ թէ այնինչ արհեստաւորը չարաչար կը գործածէ իր վրայ դրուած վստահութիւնը, դարձեալ յիշեալին կրկին և կրկին սնանկութիւններէ վերջ, վարկ կը բանայ՝ քննադատութիւնը իրաւացի կը լինի։

Այսչափս բաւական համարելով այս անգամ՝ դառնանք բուն մեր նպատակին։

Անցեալները կը շրջէր հրապարակին վրայ զրոյց մը թէ մանուսաճի մը մանուսանները քննութեան ենթարկուելով, տեսնուած էր որ խամ բանուած կայ։ Արհեստաւորը վտանգին անխուսափելի ըլլալը տեսնելով, չգիտէ ընելիքը։ Առաջնորդարանի մէջ ժողով կը գումարուի և եկեղեցւոյն բեմէն քահանան կը յայտարարէ հօ կենալ այդ վնասակար արարքէն. բայց ի զուր, այդ մանուսաճին, որուն մէկուկէս տարիէ աւելի բրած ծածուկ գործը հազիւ այսօր երեւան կուգայ, իր մեծաքանակ մանուսային ընթացիկ գինը բէյսաթա կոտրելով պատրաստ է ծախել շրջակայ այլ եւ այլ հրապարակներու վրայ, ինչպէս Երզրում, Տրապիզոն, Խարբերդ, Վան, Պիթլիս և Սըվազ, և այս կուսակալութեանց այլ և այլ քաղաքները ինչպէս Քէմախ, Բաբերդ, Մուշ, Քղի, Կիրասոնիս ևն ևն։ Ուստի աւելորդ չլինիր յիշեալ կուսակալութեանց մէջ սոյն գործով զբաղող վաճառականները զգուշացնել այդ մանուսաններէն, որպէս զի մի գուցէ ուրիշ անուան տակ ծախուին, վտանգ լինելու ինչպէս նաեւ խամ լինելը ճանչնալու համար, կարմիր գոյնը նա մանաւանդ, բաւական է լիմոն թթուը (acide citrique) փոքր ինչ թրջած քսել կարմիրին վրայ, որոյ սեւ գոյն մը ստանալը յայտարար նշան մ'է խամութեան։

Այս տեսակ դէպքեր մեծ հարուած կուտան մանիսայագործութեան և պատճառ կըլլան այդ արհեստին բարձր թողլ մնալուն։ Վաճառականը իր շահը, արհեստաւորը իր ապրուստը և աղքատիկ դասակարգը իր օրապահիկը կը մտածէ, քանի որ վնասը ընդհանուր է՝ լաւ չը լինի՞ր որ արհեստաւորները կարծեաց փոխանակութիւն մը ունենան ընդ հսկողութեամբ վաճառականներու և այս նիւթական աղէտին առջեւը միանգամ ընդ միշտ առնուի։ Դարձեալ՝ փոխանակ իւրաքանչիւր արհեստաւոր ինքնիրգլխուն մանած ներկել և ներկին դրամէն պակսեցնելու (թէեւ ոչ բոլորը՝ այլ բացառութիւններ ալ կան), բացուի վերոյիշեալ մարմնոյն տրամադրութեանը տակ Ներկարարատուն մը և հոն ներկուին կարելի եղած ներկերն, ինչպէս կապոյտ, սեւ, դեղին, կանանչ և այլն, և ատկից գոյացած հասոյթը այլ և այլ բարեգործական նպատակներու նուիրուին։

Յառաջդիմասէր և ազնիւ վաճառական մը՝ կ'ըսուի թէ այս և ասոր նման մտադրութիւններ ունի։ Մաղթելով յաջողութիւն կը խնդրենք միւս վաճառականներէն, ինչպէս նաեւ մանուսաճիներէն և ձեռնհաս դասակարգէն որ աջակցին այդ ազնիւ անձնաւորութեան բարենպատակ դիտաւորութեանց գործադրման։

* * *

Երզնկա

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Երկու փոքրիկ քոյրեր, Արուսեակ վեց տարեկան և Զապէլ երեք տարեկան, ամրան գեղեցիկ իրիկուն մը սենեկին պատուհանն են. յանկարծ լուսինը կը տեսնեն դրացիին տան վերեւ լուսաշող։

Զապէլ. Քուրիկ, ան ի՞նչ է։

Արուսեակ. Աստուծոյ լապտերն է։

Զ. Ինչո՞ւ դրացիին տանը վրայ գացեր է ու մեզի չի գար։

Ա. Քիչ մը վերջը մեզի ալ պիտի գայ։

Զ. Ես հի՛մայ կուզեմ։

Ա. Ուրեմն դրացիին տանը վրայ գնա ու բռնէ հոս բե՛ր։

Զապէլ կը պատրաստուի սենեկին դուռէն ելլելու, բայց քոյրը հոն կը կանչէ զինքը և կ'ըսէ որ պատուհանէն շիտակ երթայ։ Զապէլ պատուհանէն վար կը նայի և իջնալն անկարելի ըլլալը դատելով կ'առարկէ որ չի կրնար անկից վար իջնալ. քոյրը կը ստիպէ զինքը՝ որ վար չիջնայ, այլ ուղղակի օդին մէջէն երթայ։ Զապէլ դարձեալ կը չափչփէ պատուհանին բարձրութիւնը և օդին մէջէն առանց վար ինկնալու երթալու հնարաւորութեան չը կրնալով համոզուիլ, կը դառնայ կ'ըսէ քրոջը.

—Քուրի՛կ, դուն ինծի մեծ ես, դուն առջեւէն քալէ որ ես ալ ետեւէդ գամ։

Ց. Է.

ԲԱՌԱՐԱՆ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Սոյն ընտիր բառարանը կը գտնուի Պալենց գրատունը եւ ուրիշ ամեն գրավաճառաց քով։ Մեծաքանակ գնել ուզողներն՝ որոնց գոհացուցիչ զեղչ մը պիտի ըլլայ, պէտք է ուղղակի դիմել առ հեղինակն ի Զմիւռնիա։ Կիսակազմ 50 ղրուշ, կիսակաշի 60 ղրուշ։ 269 4—4

ԱԶԴ

Թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն լեզուաց տեղեակ եւ տոմարակալութեան ու առեւտրական գործառնութեանց մէջ վարժ երիտասարդ մը պատրաստ է ծառայել վաճառատանց մէջ։

Պատշաճաւոր երաշխաւորութիւնք։ Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։ 268 5—6

ՏՕՆԱՑԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԹԻւ առէք փոքրադիր Աղօթագիրքը, պատկերազարդ եւ փառակազմ. գին 2 ղրուշ։ Կեդրոն Մարգարեան գրատունն ի Մէրճան. կը գտնուի հայ Գրավաճառաց ալ քով։ 274 3—3

Օ ՍՕԼԷՅԼ ՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Զաֆի վրայ [illegible], 42, Բարատէզյ, Եէնի խան, Ղալաթիա, 42։

Այս հանրածանօթ վաճառատուն որ մթերուած հին ապրանքներն ամբողջ սպառած է, իր վաճառատունը վերստին բացած է արգոյ հասարակութեան ու իր բազմաթիւ յաճախորդներուն կը ծանուցանէ թէ առաջիկայ տօներուն առթիւ այլազան ընտիր և էն նորաձեւ կերպասներ և [illegible] մը բերել տուած է Ֆրանսայի և Անգլիոյ լաւագոյն գործարաններէն։ Հասարակութիւնը ՑՈՅՑ ՁԵՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ հագուստներ պիտի գտնէ, ու գոհունակութիւնը պիտի ունենայ իր ստակը ծախսել՝ աշխատանք հայթայթելով տեղացի գործաւորներու։ 258 12—48

ՏՕՔԹՕՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

(Գում-Գափու, Պատրիարքարան փողոց 15 թիւ տունը)

Ցեռ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ կուրծքի, մորթային գործարանաց և ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու ծննդաբերական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը և հիւանդները կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ Խասգիւղին պլաթը Բիւզիքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 49—50

A L'ÉLEGANCE

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ն. ԱՏԱՄԱՆՏԻՏԷՍ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԴԱՐԱՔՃԻՑ, ԹԻՒ 15

Այս ծանօթ վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ վերջերս իր մթերքը ճոխացուցած է զանազան տեսակ գեղեցիկ կտաւներով եւ բէրքալներով՝ շապիկներու եւ ճերմակեղէնի համար, ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան նորաձեւութիւններ, ամենն ալ յոյժ չափաւոր գիներով։ Անկից գնումներ կատարողներն ամեն կերպով գոհ պիտի մնան։ 243 8—24

ԲՈՒՄ ՍԻՄՕՆ

ՍԻՄՕՆ ԲՐՆՁԱՓՈՇԻ

ԲՈՒՄ ՍԻՄՕՆԻ ՕՃԱՌ

Յանձնարարուած Փարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եորքի բժիշկներէն։

Ամենէն պերճասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս երեքն ու անուշաբոյր արտադրութիւններ կը ճերմկցունեն երեսին ու ձեռքերուն վրնամաշկը, անհաման ողորկութիւն մը կուտան մորթին, եւ կ'անհետացնեն ցուրտէն, արեւէն կամ ծովի օդէն մորթին վրայ գոյացած բոլոր այլայլումները։ 8—12

THE

LANCASHIRE

INSURANCE

COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹՐ ԱՆԳԼԻԱ

1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԵՐ և ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Բիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4

Փոխ-գործակալ ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի

ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի

ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի

1894ի օրինակներ, Տրիլօբ օդահան քառաչանիներով ու սնամէջ քառաչանիներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԵՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Բիւչիւք-Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 45

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Իոլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուայթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Իքօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուզդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է և ամսոյս 21ին հոս կ'սպասուի։

Քէյրօ շոգենաւը Նաւապետ Պէրբարք, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն պիտի մեկնի ամսոյս 11ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

[illegible]

Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 188[illegible]

Պարոնայք [illegible],

[illegible] իմ գործածել ձեր [illegible] Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց թոքային [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ,

Իմ կարծիքս է թէ [illegible]

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Մարտ 31/12 Ապրիլ 1895

Այսօր Աւագ Ուրբաթի պատճառաւ Ղալաթիոյ Պօրսան գոց է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 10 Ապրիլ

Քոնսոլիտ Օսմ. B կնիկ.	Ֆր.	——	—
» » C »	»	——	—
D (Բացուած	»	——	—
D (Գոցուած	»	26	32
Ռումելիի Երկաթուղի	»	154	37
Բրիորիթէ	»	486	25
Մաքսային Պարտաթուղթք	»	500	—
Օսմանիյէ	»	473	75
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	503	75
Պանք Օթոման (անուանակ.)	»	718	12
Ռանթ Ֆրանսական 3 %	»	103	—
» » 4 ½ %	»	108	55
» Իտալական	»	88	25
Քրէտի Լիոնէ	»	822	50
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	——	—
Քոնդուառ տ'էսքոնթ	»	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	——	—
Եգիպտական Միացեալ	»	——	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	23

ՎԻԵՆՆԱ 10 Ապրիլ

Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆիորին	83	—
Օսմ. Ռէժի	»	246	25
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		122	30
» Փարիզի	»	——	—

ԼՈՆՏՈՆ 10 Ապրիլ

Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	64	—
» » B	»	45	31
» » C	»	28	80
D (Բացուած	»	——	—
D (Գոցուած	»	25	93
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % Երշխւրեալ.		——	—
» » 1894 3 ½ % Եգպ. Հրկ.ով		——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	18	56
Այտընի Երկաթուղի	»	12	50
Միացեալ Եգիպտական	»	104	18
Առանձնաշնորհեալ »	»	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	105	—
Ռանթ Հելլենական 5 %	»	——	—
» » 4 %	»	——	—
Պուլկար. Փոխառ. 6 %	»	——	—
» » Նոր 6 %	»	——	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	40

ՊԵՐԼԻՆ 10 Ապրիլ

Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի	»	——	—
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ.	»	——	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	40
» Փարիզի » 2 ամիս		——	—
Մծկեդոնիոյ Երկաթուղի		——	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 10 Ապրիլ

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	26	25
» Երկաթուղի	154	—
» Ռէժի	503	75
Մաքս զվմ Պարտաթուղթ	——	—
Բրիորիթէ	——	—
Պանք Օթոման	——	—
Եգիպտական Միացեալ	——	—
Ֆրանսական Ռանդ 3 %	102	97

Ոսկեհանքի արժէթուղթք
Հարաւային Աֆրիկէի

Գնենք և ծախենք
Առանց ոևէ ծախքի

Croeusus deep
West Rand Mines
Sheba
British S. A. (Chartered)
Transvaal Consolitated etc. etc.

Ա. Ֆարրա
Փոխանակութեան Միջնորդ

11—90 264 Կ. Պոլիս

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Համիտիէ փողոց, Թաշճըն խան

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա	Պալըքէսիր	Լիմասօլ	Ռուսճուք
Ատանա	Պէյրութ	Մերսին	Սելանիկ
Այտըն	Պրուսա	Նազիլլի	Սամսոն
Հալէպ	Դամասկոս	Նիկոսիա	Իզմիր
Աղեքսանդրիա	Դանիզլի	Ուշաք	Սոֆիա
Աղր. Պօլիս	Կալիպօլի	Ֆիլիպէ	Տրապիզոն
Ենկիւրի	Գամիրքէ	Բօր-Սայիտ	

Պարտաթուղթերու և արժէթուղթերու յանձնման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշւով։

Դրամազեղչ արժէթուղթերու։

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, պարտաթուղթերու և հրամանագրերու Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահում արժէթուղթերու և արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 ½ % մէկ տարուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 ½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց ատոր փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրամենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այն գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Անկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վճարահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Բանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւայլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու կտրօններ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշւով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի, տարին 3 ½ տոկոսով։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէ իչուն ալընաճագ Թիրէսթէ վէ Մըըր քէլէ չէքէրլէրինին զարարը զամթիս նիսանը րումինին 5ինճի չարշանպէ կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9տա գատար Խազինէի ճէլիլէի մէզքիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 մարթ 311 1—2

ԻԼԱՆ

Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթի ճէլիլէսի պաղչէսինտէ բինա խուլէնէճէք էվրագը մահզէնի իչուն մինագասաթէն միւպայեա օլունաճագ օլան չալը քիրէճի վէ քուրթրէլ վէ Լամա թիմուրլարը իլէ Թրիէսթէ սէյքէլէքէրինին չէրաֆթը յաղըմ իլէ [illegible] թալիպ օլանլարըն չէկը նիսանը րումինին 6ընճը բէնչշէնպէ կիւնիւ [illegible] մուսթասհապէն նէզարէթը միւշարիւլէյհա ինչամթ գոմիսիոնունա միւրաճաաթ խլմէլէրի իլան օլունուր։

28 մարթ 311 277 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸՐ ՍԻՐԱՄՊԷՐԻ

Ֆապրիգայի հիւմայունլար մէնսուպաթը իչուն 600,000 գըէյէ ճէտիտ քիրիւ պըրզըմ կէօմլէք էնվարը վէ եօկիւշէ մալը Անատօլը եաղագըըն մըր միւպայեա օլունաճագը վէ մարթ րումինին 29ընճը կիւնիւ զարարը վիրիլէճէկի էվվէլճէ իլան օլունմուշ իսէ տէ [illegible] զարարը գաթիսինին նիսանը րումինին 5ինճի չարշամպէ վէ 100ղէ 5 տաէ իթինէ [illegible] կիւնիւ իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մէզքիւր կիւնտէ [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 22 1—3

Տայիրէի աքէրիէէ մաթպաասը իլէ Չինճի Օրտուի հիւմայունի մաթպաասը իչուն միւպայեա օլունաճագ 66 ատէտ թաշըն իթսարնա թալիպ օլան թիւճճարըն իլան թարիխինտէն իթիպարէն նիհայէթ 1 հաֆթայա գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 20 2—3

Սէլանիկ Ֆըրգա պօլուկլարա ալայ վէ թապուրլար նէզտինտէ պուլունան հայվանաթ իչուն 1 սէնէ զարֆընտա լիւզում օլան էչէար մալզէմէսինէ իթպայէ թալիպ օլանլարըն թարիխինտէն իթիպարէն 3 կիւնէ գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 21 2—3

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պաւիէռ.

Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի

Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշօրի գարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի իշխանական իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն վերիվեր, բոլորէն զուտ, համեղ և զօրաւոր ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամստերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն։

Մետալներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Բեռլինի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հալլէնսի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպերկի (1882, ոսկի մետալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի մետալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի մետալ և պատուոյ վկայագիր), Մելպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց չքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշօր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուններուն.

Տէմէկըրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է

« Փշօր Պրաու »
Վիլհէլմ Բալուքա
Պազար Սլման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 5—78

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 րուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55.000.000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	70.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Գալաթ Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Մանաճեան Ղալաթիա, Ջէօմրիւքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՀՈՒԲՐԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 53

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ԽԱՆ ՊԱԶԱՐ ՍԱՐԱՖԵՐԻ

Բիրինճ պապալը քարեօլա ատէտ 400 իլա 600, պէհէր գիւէլի ճէտիտի 1 ղրշ. 15 փարա, Տօն եօզը գրեէլի ճէտիտ 10,000 պէհէր գրեէլի ճէտիտի 4 ղրշ.։

Նիգամիէ սարըճըանէ անպարը իլէ Պէյքօզ Տապապաղխանէսինէ միւպայեա օլունմուշ իւզբէ մէվքի մինագասայա գոնուլան քարեօլա վէ Տօն եօզը Փիյաթը մուրագգամըբը իլէ Թալիպի եօհոէսինտէ օլուպ նիստիր բունտրն 5ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը իճրա օլունապագ մեզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիի վիրիլճէկինտէն իթտարէն վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սարաֆերի լէվազըմաթը ուռնումէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 19 3—3

ՊՆԴՈՒԹԻՒՆ
բուժում ճնոհիւ
ճեմարիս
ՎԻՃԻԻ ԼՈՒԺԻՉ ՓՈՇԻԻՆ
Լուծիչ
դարման
ապահով ազդեցութեամբ,
անարժեք և դիւրաւ ըմպելի
Փարիզ, 6, ավրնիւ Վիքթորիա
եւ դեղարանք

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ

Ալպէրթ Իլեաս և Ընկ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝

Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Չորցած, աղած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Երշիկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Համեմուած վարունգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւի—Անուշեղէն—Թէյ։

Մեծ պէտրպուրկեան պահածոյ ոտնկեղէն Վոտկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Որոշ գին

Ծան.—Պազար Ռիւսը չաքաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

COGNAC FRANÇAIS
PUR
ANALYSÉ

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՑԱՏԿԱՆԻՇ

Ֆրանսական ճշմարիտ եւ զուտ քօնիաք Պորտօ Նանանգին Ռենունեօն վինիքօլ եւ Ժօնզաք թորանոցներու անանուն ընկերութեանց։

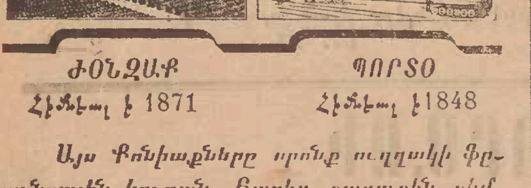

ԺՕՆԶԱՔ
Հիմնեալ ի 1871

ՊՈՐՏՕ
Հիմնեալ ի 1848

Այս Քոնիաքները որոնք ուղղակի Ֆրանսայէն կուգան, Բարիզ քաղաքին քիմիագիտական Աշխատանոցի պետ Պ. Շ. ԺԻՐԱՐԻ կողմանէ վերլուծուած են։

Իւրաքանչիւր շիշ կը կրէ մի էթիքէթ որոյ վրայ կը գտնուի իւրաքանչիւր տեսակին լուծման վկայականն որ վաւերացուած է Ֆրանսական կառավարութեան եւ Բարիզու Օսմանեան ընդհանուր Հիւպատոսին պաշտօնական կնիքներով։

Այս ըմպելեաց արտադրութեան վայրն եւ ճշմարտապէս զուտ ըլլալն այսպէս բացառապէս երաշխաւորեալ ըլլալով, պէտք չի մնար ուրիշ գովեստներ շռայլել, ուստի կը բաւականանք հասարակութեան ծանուցանել միայն այս ընտիր ըմպելեաց յանձնակատարները եւ Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին որ է մեր ընդհանուր գործակատար Պրք. Բ. ՀՈԼԱՍ եւ Ընկերութեան մթերանոցը, Պոլիս Վիթալ խան Թիւ 3։

Վերոյիշեալ ընկերութեանց տնօրէն եւ վարիչ
Մօրիս Աւրիլ

12 շիշ պարունակող իւրաքանչիւր սընտուկ կը վաճառուի ըստ տեսակին 30. 42. 48. 60. 72. 84 եւ. 90 Ֆրանքի.

Վ. ԳԱՍՍԱԲԵԱՆ էֆէնտիի դեղօրէից մթերանոցը. Պոլիս, Պաղչէ քաբու։

Կը ծախուի նաեւ քաղքիս ուրիշ գլխաւոր դեղօրէից եւ նպարեղինաց վաճառատուններըը։

Շիշով վաճառում եւս փոքր ինչ տարբեր գնով։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հաստատեալ 1852
Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաշուելու լինելու արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց աւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուէտութեամբ ամեն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց ըստ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մ'երանոցն, ուր ամեն տեսակ ընտիր թէյեր թէ' անուանելու և թէ' այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ' Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած փառահետքները կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յառաջ մեր ակցութիւնն, որ է ապրանքի ընտրութիւն, աժանութիւն և գնոց հաւանութիւն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներեն մին եւս, անոնց խաղում կիզերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն. Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽԱԶԳՈՒԼԵԱՆ Հէյրի պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԳԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ՅՈՒՂ

Իփոփոսֆիթ ով չուլ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ

ի Նիւ-Եօրք.

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հասած իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրւ ֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի ամեն դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

[illegible] ՀԱՆՏԸՐ ԵՒ ՀԱԲԻՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ւ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ Ը Ընկ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Լա Կօլ շոգենաւը Պաթումէ պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Ապրիլ 17ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Սէն-Փոսսօ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Ապրիլ 23ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռ-ղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւազեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 108
1054

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Ուր շոգենաւերը կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ալգիա	2393
Քամփանիա	5587	Սարտինիա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալկերս	2143	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Դամասկոս	4845		

Թրքեկալթ շոգեր, Նաւարկութեան Լիվրբուլէն պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով դէպի ամսոյս 19։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈՆՍ գործակատար
Ալիքսիաթոս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

LE VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստի դրամ	» 10.028.000
Տարեկան հասոյթ	» 23.250.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Ընտանիատիս խան. 12, 13, 14

ԳՕՆԵԷԻ ԳԱՓՍԻԼՆԵՐԸ

CAPSULES COGNET

Անմիջական կերպով կ'աղէկցնեն ՍԱՍՏԻԿ ՀԱՐԲՈՒԽ, ՀԻՆ և ՆՈՐ ՑՆՑՂԱՏԱՊ (ԳՈՆՈՇԻՔ)։

Կուրծքի հիւանդութեանց դէմ գործածուող դեղերուն ամենէն ազդուն է։

Վաճառատեղին՝ Բարիզ, 43, Սէնթօնժ փողոց և ամէն դեղարան։

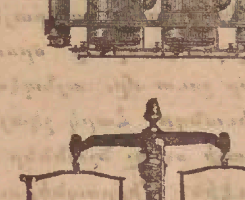

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերու. Ղալաթիա, Բէր էմպ Բազար եւ Մէհքէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [նաև կին կեդրոնատեղին Բէժիի]

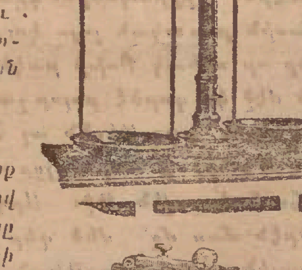

Մեծ մթերք զանազան մեր նմուշներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի մէկ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 կիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթագործեր եւ Թանձրաքարտէ թիթեղաձեւոններ, թիթեղագործութեան, դարբնութեան, կոպղարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, ճերկագործական երեսաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերանիկներ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարդին, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ճեմիշի կ զմածք, ալիւրկեց, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

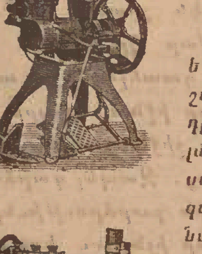

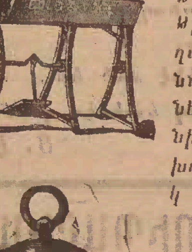

Մասնաճիւղք
ԱԹԷՆՔ, Սոֆոկլէս փողոց, 11 Նախկին Պալատ Աթէնքի

Կոմերջներ
ՅՆԱՆ Կ. Թոփհանէ, Թառ, ԳԻՐԷՆ, Պլեւոն փող.

Գործակալութիւնք
ԼԵՒԱՆ Կ ՄԵՐՍԻՆ | ՊԷՐՈՒԹ | ՊԱՂՏԱՏ
ԻԶՄԻՐ | ՀԱԼԷՊ | ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՍԱՅԴ

Որֆա, Զանդա, Բաղրաս, Քալամաթա, Նիցցա, Վօլօ, Ալեքսանտրիա, Գահիրէ։

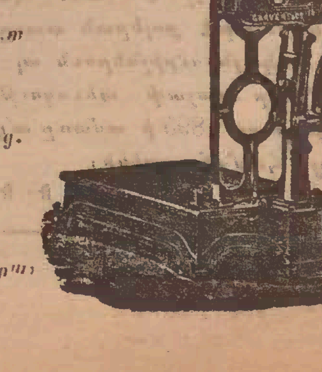

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Նիւքասըլի, Լիվըրբուլի, Անտվէրբի, Կ. Պոլսոյ, և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արօզօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պրֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գանգօ	1000	Քօլլինօ	4.00	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրաւօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսմոնտօ	2600	Մուրինօ	3100	Ուէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլբթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրս	200
Տ. անթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆլորըն	800	Օգրանօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիբշըն Մօնարք 8000 Բիրժըրն Մօնարք 8000
Լըգիըն Մօնարք 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԹՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմէ խան, Ղալաթիա
39

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Պօրտոյի, Մէջիտերանէի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քճանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Օֆինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Նեֆրիս շոգենաւը, ամսոյս դէպ ի 17ին Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

Պատասխանատու Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ